REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. În Budapesta la A. V. Golberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminecă 39.)

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 214.—Anul LXX. Brașov, Vineri-Sâmbătă 29 Septemvrie (12 Octomvrie). 1907.

Redeschiderea dietei și marea manifestație pentru votul universal.

„Trăiască votul universal!“ „Trăiască parlamentul poporului!“ Aceste strigăte au răsunat eri la 10 Octomvrie din zeci de mii de guri în Budapesta. A fost ziua marei manifestațiuni a muncitorilor pentru votul universal.

Poporațiunea capitalei ungare era mult agitată de demonstrația ce se puse în scenă și care umplu stradele de lume. Agitați erau și deputații în parlament în urma mișcărei celei estraordinare din tot orașul.

Știrile despre demonstrația socialistă le publicăm pe pagina a 5-a. Eată știrile ce le primirăm despre ședința de eri a camerei:

Bătuse 12 când s'a început ședința. Deputații alergară din culoare în sală. Erau aproape toți de față. Când au intrat deputații naționaliști mulți îi priveau cu curiozitate să vadă dacă e și Vaida între ei, dar nu era de față.

Președintele Justh deschise ședința salutând pe deputați scurt și apoi le dădu de știre, că deputatul socialist Mezöfi vrea să facă o interpelație urgentă relativă la votul universal.

Unii dintre șoviniști strigă, că nu le trebue interpelație, ear președintele Justh zice, că lasă ca camera să hotărască, dacă să i dea lui Mezöfi voie să interpeleze ori nu. Se pune la vot și majoritatea se pronunță în contra interpelării. Pentru au votat deputății naționaliști, un democrat și un independist (Dobroslav). Deputații croați au părăsit sala la votare.

Ministru-președinte Wekerle spune că a adus cu sine dela Viena rescriptele regești privitoare la închiderea vechei sesiuni și la deschiderea nouei sesiuni parlamentare. Se amână cetirea acestor rescripte pe ședința din ziua următoare.

Deputațiunile cele două ale social-democraților și ale creștinilor-sociali le-a primit președintele Justh în decursul ședinței.

In culoarele camerei ministrul de interne Andrassy a convorbit cu mai mulți deputați și le-a comunicat între altele, că proiectul de lege asupra votului universal nu e încă gata, dar va fi prezentat dietei cât mai curând. Cel mult în toamna anului 1909 legea votului universal va întra în vigoare.

Revista politică.

Sâmbătă seara *miniștrii ungari și austriaci*, cari au conferit mai multe zile în palatul prezidiului ministerial din Budapesta, au ajuns la o înțelegere cu privire la *pactul economic financiar dintre Ungaria și Austria* și au dat de știre, că s'au învoit despre toate, lăsând deocamdată numai cestiunea băncii nehotărâtă. Guvernul unguresc n'a avut încătrău, a trebuit să se învoiască, căci monarchul stăruia mult să se facă învoiala și de se opuneau — cădeau dela putere. De astădată învoiala va arunca nouă sarcini în spinarea popoarelor. Cu multe milioane va trebui să contribue Ungaria mai mult la cheltuielile comune. Independiștii estremi strigă deja din răsputeri că țara a fost vândută și tradată Austriacilor.

*

Majestatea Sa *Impăratul și Regele* sufere de câteva zile de o *bronchită ușoară* ce s'a desvoltat dintr'un catarh, pe care l'a căpătat în urma unei răceli. Marți cu toată răgușala sa Impăratul a primit în audiență pe ministrul de interne conte *Andrassy*, care i-a așternut proiectele de lege despre *garanțiile constituțiunei*, dintre care cel privitor la lărgirea competenței curții administrative se zice că a primit deja sancțiunea prealabilă a Majestății Sale.

Miercuri era să se prezenteze în audiență ministru-președinte unguresc *Wekerle*, ca să raporteze monarchului, despre cum s'au învoit amândouă guvernele în conferența comună din Budapesta asupra *pactului economic*, care Marți a fost subscris de ambii miniștri presidenți și de toți miniștrii ungari și austriaci. Dar medicii au sfătuit pe Majestatea să nu mai acorde audiențe lungi până ce nu se va face mai bine, căci are lipsă de cruțare și înainte de toate trebue să se ferească a vorbi mult. Astfel i-s'a făcut cunoscut ministrului-președinte Wekerle, că Majestatea Sa nu-l poate primi. E speranță însă că monarchul, care deja se simte ceva mai bine va putea să primească în audiență pe ambii miniștrii-președinți Marția viitoare.

*

Un colaborator al ziarului „Magyar Hirlap“ a avut la Viena o *convorbire cu ministrul de interne contele Iuliu Andrassy asupra votului universal*. Contele Iuliu Andrassy a declarat că proectul de lege pentru reforma electorală e gata. Elaborarea lui a fost împiedecată din cauză că guvernul era ocupat cu tratativele pentru încheerea compromisului cu Austria. Guvernul, a zis contele Andrassy, n'a uitat un moment obligația ce și-a luat'o pentru introducerea votului universal. Guvernul nu se va lăsa însă terorisat.

„Budapesti Naplo“ scrie că în cercurile guvernamentale se afirmă că în cursul lunei Februarie, guvernul va prezenta proectul de lege desăvârșit cu privire la reforma electorală.

*

Miercuri *deputații croați* din dieta ungară au ținut conferență spre a se sfătui ce atitudine să ia. Ei au hotărât să facă cea mai energică opozițiune guvernului. Cu privire la pactul economic, nu voiesc să ia poziție până ce nu vor cunoaște cuprinsul lor și până ce nu vor ști ce atitudine vor lua deputații Dalmației în Reichsratul austriac față cu pactul. In cestiunea *revizuirei regulamentului camerei*, ce au de gând să-o facă cei din coaliție, deputații croați protestează, că ei ar fi pricinuit aceasta măsură și declară că vor stărui din toate puterile să împiedece aceasta revizuire.

Dela Lugoj.

(*Congregația de toamnă a comitatului Caraș-Severin*).

— *8 Octombrie n. 1907.*

Eri și-a ținut comitatul nostru congregația ordinară de toamnă sub prezidiul fișpanului *C. Fialca.* Deși au fost aproape 300 de puncte la ordinea zilei, dintre cari unele foarte momentuase pentru noi, cari ar fi meritat, ca membrii români ai congregațiunei să arate un interes mai mare pentru această adunare generală, totuși cu multă părere de rău trebue să constat, că din motive necunoscute și neexplicabile, o mare parte a membrilor români a lipsit dela această adunare. Un simptom trist este această nepăsare a membrilor români ai congregației, care poate avea urmări tot atât de triste pentru noi în viitor.

Inainte de a se intra în ordinea de zi viceșpanul *A. Issekutz* comunică că s'a comandat pentru sala comitatului, portretul fostului fișpan C. Pogany, care s'a și așezat deja pe păretele salei. Urmează apoi partea cea mai interesantă a adunării: interpelațiile.

Seria lor o începe dl Dr. Petru *Barbu* care zice cam următoarele:

»Intr'un stat constituțional, cetățenii își exercează liber drepturile lor. Pentru ocrotirea acestei exercieri, statul își are chiar și organe anumite. In Caransebeș și peste tot în graniță sunt stări abnormale. Organele amintite terorizează în mod nemai pomenit pe cei ce gândesc altcum, ca domnii dela putere. Cazuri: Pentrucă alegătorii cinstiți, dar contrari ai lui Burdia, se grupează sub un steag alb — întocmai ca alegătorii lui Banffy în Seghedin — se dictează pedepse de mii de coroane și zeci de zile de închisoare. Pentru că la iubileul protopopului Ghidiu, o mână de oameni cântă cântarea »Dorul înstrăinatului« — o cântare pe care nu odată a aplaudat-o și viceșpanul — se croesc pedepse oribile. Pentru transgresiuni de graniță, cari abia merită atențiune, se dau pedepse de mii coroane. Acestea sunt cazuri vechi.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Cântec.

Visul inimii stinghere
L'ai cunoaște de-ai vedea
Câte-ori rămân cu ochii
Ațântiți pe câte-o stea.

Ș'ai ghici povestea tristă
Scrisă 'n suflet și în gând,
Dac'ai ști în câte rânduri
Mă deștept în zori plângând.

Brașov. *Ecaterina Pitiș.*

Poezie poporală

(Din Năsăud.)

Ca un stol de rândunele
Sboară gândurile mele
Dar ca frunzele uscate
Moarte cad și pier uitate.
Că nu-i cin' să le asculte
Și iar spune multe-multe:
Că e noaptea 'ndelungată
Nici o dorm nice's sculată,
Ci mă zbat ca 'n pietrii valea
Și în minte-mi deapăn jalea
Că'l aștept și nu mai vine.
Doru-i dus prin țări streine
El și badea amândoi —
Adă-i gândule 'napoi!

N. Brătianu.

Tânărul rege.

— De *Oskar Wilde.* —

Era în presara zilei de încoronare și tânărul rege ședea singur în pompoasa-i odaie. Toți camerarii și scriitorii regești ceruseră libertate, după-ce conform obiceiului din acele timpuri se complimentaseră până la pământ și fuseseră în marea sală a palatului, spre a asculta ultimele îndrumări ale primului camerar.

Copilul — căci în vrâstă de 16 ani cineva trece încă de copil — nu era defel întristat pentru depărtarea lor și dupăce odată ofta lung, se arunca pe perinele moi ale patului său brodat. El zăcea acolo cu ochi strălucitori, ca de jaratic și cu gura deschisă, ca un zeu al pădurilor, sau ca o sălbătăcime tânără a desișului ajunsă în mânile vânătorului. Căci într'adevăr și pe el vânătorii l'au aflat. Din întâmplare au dat peste el, pe când desculț, cu fluerița în mână, pășea a lene după turma unui sărac păstor de capre, care l'a crescut și despre care ținuse până acum, că-i e tată.

Ca copilul unei unici fete de rege (se zice, că se născuse din o căsătorie secretă cu un om, în rang mult înapoia ei, care ar fi farmecat-o prin cântecul lui minunat din fluer) abia la o săptămână dela naștere a fost furat de lângă mamă-sa, pe când aceasta durmia și a fost predat în grija unui țăran de rând, care, — deși însurat — n'avea copii, și locuia într'un colț ascuns de pădure, depărtat de oraș cam drum de o zi. Marea supărare sau vr'o boală epidemică a cauzat moartea tinerei femei — mame — după părerea doctorilor, — după alții însă, — un pahar de venin italian cu efect repede beut, de tinăra mamă la o oră după redeșteptare într'un pahar cu vin, ar fi nimicit-o cu desăvârșire; iar când servitorul credincios, care ducea copilul dormind pe șea, a sărit de pe cal și a bătut la ușa colibei singuraticilor păstori, atunci au slobozit cosciugul ilustrei femei într'o groapă deschisă, pe care o săpaseră afară de oraș într'un cimitir părăsit, groapă, în care — după cum se svonia — cu mânile legate nod la spate și cu pieptul acoperit de răni sângeroase, se mai afla și trupul unui om tinăr cu totul necunoscut în oraș.

Așa-și povesteau oamenii în șoapte unui altuia. Sigur a fost însă, că regele pe patul de moarte sau în urma chinurilor isvorâte din marele său păcat, sau poate numai pentru a-și îndeplini dorința, ca tronul să rămână în familia sa, trimise după copil, pe care l'a recunoscut și întărit de moștenitor în prezența consiliului regesc.

Și să vede, că deja din primul moment al recunoașterii sale de moștenitor, el a început a-și destăinui patima deosebită pentru frumsețe, ceea-ce a avut așa mare influință asupra vieții sale de mai târziu. Cei, cari l'au condus prin odăile aranjate cu mult confort și anume comandate pentru el, povestiau, cum striga de bucurie și cât a rămas de înmărmurit, când a văzut hainele fine și bogatele giuvaericale și decoruri pregătite pe sama lui și cu ce bucurie aproape selbatică a aruncat de pe sine vesta și zăbunul de piele de oae.

De sine înțeles, că câte-odată simția lipsa frumoasei libertăți a vieții din pădure, și totdeauna dispoziția lui era de așa, că ceremoniile plictisitoare ale curții îl agitau; dar pomposul palat, al cărui stăpân era el, apărea ca o lume nouă în ochii sei, creată anume numai pentru îndeplinirea plăcerilor sale; îndată ce ieșia din sala de consiliu sau se elibera de audiențe, alerga pe scara ce-a mare, de-a lungul căreia erau așezați cai auriți turnați din bronz, ale cărei trepte erau tăiate din porfir strălucitor, mergea din odae 'n odae, din coridor în coridor, ca un om, ce caută în frumseți balsam pentru dureri sau vindecare de boală. In drumul său „de descoperire“ — așa-l numia el și 'n adevăr erau călătoriii adevărate prin minunile unei țări — adese-ori era însoțit de aprozi îmbrăcați în mantale lungi, veseli, svelți și împodobiți cu panglici fluturătoare; dar mai adese-ori rămânea singur, căci s'a convins curând, că frumsețile artei numai în secret se pot învăța și că frumsețea și înțelepciunea iubește numai pe cei ce se închină artelor.

In timpul acesta se svoneau despre el multe de toate. Să zicea, că un primar, ce venise se salute călduros pe tinărul

Cazuri mai recente: »Karansebeser Zeitung« e foaie primejdioasă pentru politicianii din Caransebeş. Fără ca cei atacaţi în foaie să răstoarne pe cale legală păcatele ce li să impută, ei silesc pe proprietarul tipografiei să nu mai tipărească foaia, iar pe redactorul Bresnitz îl expulzează din Caransebeş.

De o vreme încoace a început şi dl deputat Burdia să-şi facă dările de seamă înaintea alegătorilor cari nu l'au ales (d. e. Valea Sebeşului). Nimic din ce scriu foile străine despre strălucitele rezultate, căile de triumf. In tot locul lucrează organele administrative... cu mijloace cunoscute.

Dl Barbu îşi închee vorbirea cu interpelaţia că: are dl viceşpan cunoştinţă de terorizmul ce-l exercită organele supuse în contra celor ce nu-s de convingerile politice ale domnilor şi dacă are cunoştinţă... are de gând să-l impedece şi când?«

Urmează apoi d-nul Dr. *V. Branisce*, care, vorbind despre alegerea a doua de deputaţi în cercul Bocşei, arătă între altele ce terorism s'a exerciat din partea direcţiunei financiare asupra nenorociţilor, cari aveau licenţă de birt, încât de frică au închis birtaşii pe întreaga linie birturile în calea candidatului partidului naţional, aşa că nici o picătură de mâncare sau beutură, nici o ţigaretă n'a putut căpăta în întregul său turneu. Un singur birt a făcut excepţie, cel al Herminei Morariu, n. Popovici din Bocşa română. Aici a căpătat candidatul partidului naţional loc de dormit în noaptea nainte de alegere. Proprietăresei acestui birt, care era ţinut în cea mai bună ordine, *îi s'a detras licenţa*, pe motiv că s'a făcut vinovată de »*agitaţie politică*«, deşi primăria comunală i-a liberat un certificat că conduita Herminei Morariu este neexcepţionabilă.

Iată decizul din chestiune:

»Concesiunea nr. 42,569/905 ce ai primit pentru vânzarea nelimitată de beuturi spirtuoase în Bocşa, se detrage *în conţelegere cu autoritatea administrativă* pe baza alineatului ce urmează punctului 3 a § 15 a legii XXV din 1889 şi se interzice dela ridicarea la vigoare a acestui decis încolo mai departea vânzare de beuturi, pentrucă d-ta nu numai pierzi din vedere acea datorinţă ce ţi-se impune de a nu permite ca localul d-tale să devină *teatrul de adunări si agitaţii politice* ci în mod mai presus de orice îndoială şi de tot pe faţă l-ai uzat şi-l uzezi spre asemenea scopuri, care împrejurare nu se poate concorda cu dispoziţia al. 1 a §-lui 3 al articolului XXV din 1899, că vânzarea o poate face numai un individ care merită *pedeplin încrederea.* Aceasta ţi-se face cunoscut, cu observarea că în decurs de 15 zile pe calea direcţiei reg. de finanţe, poţi da apel la ministrul reg. al finanţelor.«

In contra acestui act volnic s'a dat apel, alăturându-se certificatul primăriei comunale din Bocşa-română, care dovedeşte că Hermina Popovici măr. Morariu este în toate privinţele neexcepţionabilă. Se înţelege că ministrul a aprobat decisul şi licenţa de birt s'a detras definitiv.

Dl *V. Branisce* a întrebat pe dl viceşpan: 1) pe ce cale a ajuns direcţia financiară la cunoştinţa pretinsei agitaţiuni politice? 2) Pe ce se bazează conglăsuireă autorităţilor administrative cu măsura luată de direcţiunea financiară? 3) Există undeva acte despre pretinsa agitaţiune pornită din localul birtului Hermina Morariu. 4) şi după ce se va convinge că toate aceste nu există, are de gând să dee satisfacţie ordinei de drept ultragiate?

D-l Constantin *Morariu* (Bocşa) interpelează în chestia mai multor miserii ale administraţiunei comunale din Bocşa.

Se ridică viceşpanul A. *Issecutz* şi respunde pe coarda cea veche, justificând toate cele pomenite în interpelaţia d-lui Dr. P. Barbu şi declarând faptele organelor administrative de legale.

Afacerea pomenită în interpelaţia d-lui Dr. V. Branişte, o declină dela sine, zicând că nu se ţine de competenţa lui.

Ambii interpelanţi se declară nemulţumiţi cu răspunsul d-lui viceşpan, *pe care nu-l iau la cunoştinţă.*

Membrul C. *Brediceanu* interpelează asupra chestiunei lipsei de uniformitate în diferite cercuri ale comitatului în ce priveşte *aplicarea legei*, şi aduce exemple interesante, prin cari dovedeşte că într'un cerc se cvalifică de transgresiune o faptă, într'altul nu. Intr'un cerc se pedepseşte aceiaşi transgresiune cu 100—700 cor., într'altul cu 10—20.

Viceşpanul răspunde, că »*interesul statului maghiar*« a pretins pedepsele acele aspre.

C. *Brediceanu* răspunde că viceşpanul nu i-a răspuns nimic la obiectul interpelaţiei, deoarece dânsul n'a cerut motivarea asprimei pedepselor, ci a vorbit despre lipsa de uniformitate în aplicarea legei. Prin urmare răspunsul care nu l'a căpătat, îl ia la cunoştinţă.

După d-l Brediceanu interpelează d-l Dr. A. *Ciupe* în *limba maghiară* în privinţa spiritului stricăcios şi rautăcios, ce domneşte în administraţie, ilustrând cu exemple în special manoperele notarilor comunali.

Viceşpanul neagă cele spuse de d-l Dr. Ciupe şi ia în apărare organele sale subalterne.

Se intră în ordinea de zi, măcinându-se cu iuţimea obicinuită mulţimea de puncte din ordinea de zi.

La alegerea funcţionarilor au fost aleşi: de fisolgăbirău al Lugojului Rudolf *Reiter*, fisolgăbirău al Timişului Bela *Biro*, fisolgăbirău al Moldovei Geza *Mokcsay.* Asesor al scaunului orfanal Dr. Nicolae *Proştean.* Solgăbirău Dr. Carol Kardhordó şi 3 viconotari asemenea unguri.

Astfel dintre 8 funcţionari aleşi într'un comitat eminamente românesc ca şi al Caraş-Severinului, abia a ajuns *un singur Român* într'un post.

Au urmat apoi alte puncte din ordinea de zi, cari fiind mai mult de interes local, le trec cu vederea.

La raportul viceşpanului a luat cuvântul şi d-l Dr. Stefan *Petrovici* vorbind despre afacerile disciplinare, libele de dare, nerespectarea libertăţii de întrunire şi chestia esecuţiilor fără milă pentru dare.

S'a decis fondarea unui spital comitatens, stabilindu-se preliminariul cu cor. 700,000, din care sumă jumătate se va acoperi din partea comitatului, jumătatea cealaltă din bugetul anual.

S'au luat dispoziţii în chestia înfiinţării unei şcoale comerciale în Lugoj.

S'au ales 5 membrii în direcţiunea căii ferate Anina—Bocşa m.—Recita, între cari şi un Român, d-l Dr. Ioan *Nedelcu* din Oraviţa.

Mai departe pe lângă toate sforţările făcute din partea d-nului Dr. V. *Branişte* de a se trece la ordinea zilei, totuşi adunarea s'a alăturat la curendele privitoare la adresa cătră dietă în privinţa declarării zilei de 15 Martie ca serbare regnicolară, iar ziua de 6 Oct. ca zi de doliu oficial.

S'a primit adresa cătră guvern în chestia închiderei crâşmelor în zilele de Duminecă.

Cu aceste ordinea de zi s'a esbauriat şi şedinţa s'a ridicat la oarele 6 seara.

Cor.

Viaţa la Bucureşti.

— 26 Septemvrie v.

Fiecare casă cu necazurile şi certurile ei! In Ungaria, târg, strămutat la Budapesta acum, între guvernele austriac ungar, luptă mai înverşunată ca oricând între un guvern de coaliţie sovinistă şi popoarele nemaghiare, ajun al unui parlamentarism furtunos, procese de presă, osândă, sufragiu universal, nemulţumiri, nedreptăţi şi iar osândă.

La Bucureşti, ajun al unui parlamentarism tot aşa de furtunos, de bunăseamă, chemat a aduce îmbunătăţiri radicale în viaţa ţărănimii, puternică prin numărul şi prin munca cu care contribue la susţinerea statului, şi îndreptăţită la aceasta viaţă prin protestarea tragică ce a făcut-o în primăvară contra stării ei de până azi. Apoi, guvern şi opoziţie, neînţelegeri şi animosităţi şi într'o parte şi în alta — şi mai mici şi mai mari.

Pentru diferitele chestiuni ce tind la rezolvarea cauzei mari a ţărănimii guvernul de pe cât se aude pregăteşte, şi în parte are gata pregătite, mai multe serii de proecte reprezintând diferite păreri în resolvarea chestiunii ţărăneşti. In chipul acesta se va putea aduce mai multă lumină şi se va putea pătrunde mai în adânc, se va putea îmbrăţişa mai în amănunt şi mai complet această problemă. Opoziţia, dar mai cu seamă oamenii mari, atât din sânul ei cât mai cu seamă din sânul publicului neînregimentat în partidele politice, preocupaţi de viitorul ce se pregăteşte ţării, aşteaptă cu nerăbdare publicarea proectelor de reforme şi arată şi chiar oarecare neîncredere, proprie timpurilor de azi.

Opoziţia, dela care guvernul ca şi publicul aşteaptă o conlucrare desinteresată, îşi va prezenta după cât se svoneşte proectele ei, sau poate nu va prezenta nimic. In tot cazul ea sau va conlucra la desbaterea proectelor guvernului propunând schimbări şi îmbunătăţiri după punctul său de vedere, sau va combate aceste proecte, fără rezervă. Va putea însă fi angajat la o asemenea luptă de opoziţie nu tocmai binecuvântată întreg partidul conservator, de curând şi nu tocmai desăvârşit fuzionat, când mai cu seamă unii dintre fruntaşii săi au făcut promisiuni pentru sprijinirea guvernului? Şi dacă s'ar putea şi asta atunci partidul conservator ar trebui să'şi ea o sarcină pe care de bunăseamă nu o va putea purta în împrejurările de acum.

In tot cazul manifestul dat în numele Regelui, manifest pe care unii ţărani l-au pus în rame aşteptând, promite poporului ceva retezat — şi asta trebuie să fie adus la îndeplinire.

Se poate însă ca d. Carp, şeful conservatorilor, să'şi aibă soluţiunile sale pregătite şi poate că la timpul cuvenit «va aviza», după cum s'a exprimat în memorabila zi de 12 Martie.

*

Bucureştiul tinde a deveni din ce în ce mai ales din toate punctele de vedere.

Peste un an de zile, el va avea apă, mult mai bună decât azi; aproape jumătatea lui va fi luminată cu electricitate, iar restul cu lumina destul de frumoasă a gazului aerian, rămânând luminate cu gazpetrol numai marginile îndepărtate. Se lucrează apoi cu activitate la pavarea cu piatră cubică a străzilor însemnate, nepavate încă cu această piatră. Pentru igiena oraşului se are o deosebită grijă şi e frumoasă în această privinţă măsura ce s'a luat, ca pe viitor al doilea ajutor de primar al capitalei să fie medic.

*

Dela 1 Septemvrie au început cursurile şcoalelor primare, la 15 ale celor secundare, iar la 1 Noemvrie se deschid şi cursurile la universitate.

Viaţa de şcoală — cea mai frumoasă şi mai preţioasă pentru un tânăr — a început. Şi e cu atât mai preţioasă această viaţă cu cât ea ocupă vârsta, care poate să dea cele mai mai multe şi mai alese roade pentru viitorul individului şi deci al societăţii. Şi în general oricât interes ar arăta societatea şcoalei, tot n'ar fi îndestulător faţă de rolul mare ce-l are şcoala, cultura şi educaţia celor mici în viitorul omenirei.

Prin preocuparea ei de instrucţia temeinică a tinerimei va contribui societatea, împreună cu şcoală, să desvolte în sufletul celor ce vin în urmă, dragostea de muncă, acest aproape unic mijloc de fericire, căruia ar trebui să li se ridice ce-l mai frumos imn din sufletul tuturor muritorilor.

*

Când se vor ceti rândurile acestea, în aceeaşi zi, seara (Sâmbătă) la Teatrul Naţional se va da prima representaţie din această stagiune cu »*Răzvan şi Vidra*« cea mai aleasă lucrare literară a în veci nemuritorului Haşdău. E frumoasă atenţia ce să dă în acest chip memoriei de curând dispărutului stâlp dintre stâlpii ştiinţei româneşti. Se promite de altfel a se da în acest an, la cel mai mare teatru din Bucureşti, o atenţie deosebită reportoriului naţional, cât de restrâns ar fi el. O pretinde aceasta şi publicul şi datoria ce această instituţie o are, de a încuraja producţia românească.

*

Din svon de altfel se aude, că se preconisează şi se pregătesc alte noi şi mult mai radicale măsuri în teatru. Intre altele ar fi construirea în primăvară a unui teatru popular accesibil tuturor. Şi trebuinţa se simte mai cu seamă azi, când dorinţa de spectacole se manifestă atât de puternică la publicul bucureştean, care umple în timpul verii grădinile însemnate, sau toate localurile, unde sunt teatre de varietăţi şi unde pentru o halbă de bere se pot auzi între altele şi multe porcării, dela cari, dacă particularul nu se ştie îndepărta, apoi e dator s'o facă statul.

---

rege, l'ar fi zărit pe când, răpit de artă, sta îngenunchiat înaintea unui mare tablou, sosit din Veneţia, ce reprezenta iubirea şi stima faţă de câţi-va zei noi.

Cu altă ocazie s'a ascuns câte-va oare nevăzut de nimeni; după o lungă căutare l'au găsit în una din odăile turnului palatului, ce se deschideau spre nord, pe când în stare de extaz era cufundat în studiarea unei pietre greceşti, ce representa figura frumoasă a Adonei. A fost zărit, pe când cu mare ardoare şi-a alipit buzele calde pe fruntea de marmoră ale unei statue antice, care a fost găsită în alvia unui râu cu ocazia zidirei unui pod, şi pe care era scris numele unui sclav din Bithynia. O noapte întreagă a petrecut-o deştept, numai ca să poată observa, cum se reflectează razele lunei pe statua de argint a lui Endymion.

Ori-ce lucru scump şi rar ezercita asupra lui un deosebit farmec; iar ca să-l poată câştiga, trimetea negustori în lumea largă ca să l cumpere pentru sume colosale de bani: pe unii i a trimes, ca să-i cumpere dafin scump dela pescarii mării de nord; pe alţii în Egipt, ca să-i aducă turchiz verde, ceea-ce se poate găsi numai în mormintele regilor şi cari — după cum afirma — au putere fermecătoare; pe alţii în Persia pentru covoare scumpe de mătase şi vase de lut văpsite şi iarăşi pe alţii în India după stofe fine, os de elefant, porcelan vânăt, sandale şi alte lucruri rare şi preţioase.

Il preocupa însă cu deosebire îmbrăcămintea, ce avea să o ia la încoronare; hainele ţesute în fir de aur, coroana încărcată de rubine şi sceptrul împodobit cu inele şi mărgaritare. Da, la acestea se gândia, când s'a aşezat pe pat şi privia perdut în împodobita-i odae. Desemnele, ieşite din mâna celor dintâi artişti ai timpului, de luni de zile au fost puse la dispoziţia lui; iar el a poruncit, ca toţi muncitorii să lucre ziua noaptea pentru realizarea acelora şi să cerceteze întreagă lumea pentru adunarea pietrelor scumpe, demne de el. In gând să vedea deja înaintea altarului catedralei. Imbrăcat de sărbătoare şi la cugetul acesta un surâs i s'a strecurat pe buze, iar ochii negrii pătrunzători îi străluciau de bucurie.

Intr'un târziu s'a sculat de pe pat, s'a sprijinit de colţul vetrei şi cu ochi, păiengeniţi privia în juru-i odaia foarte puţin luminată. Pe păreţi atârnau tablouri scumpe, ce reprezentau gloria frumseţei. Intr'un colţ al odăii era aşezat un dulap încărcat cu pietre nestimate, iar în faţa ferestrei, împodobit cu mozaic şi cu câmpuri de praf de aur strălucitor se vedea un dulap de o formă cu totul deosebită; pe el erau pahare fine pregătite din sticlă de Veneţia, şi o ceaşcă de beut din onix. Flori palide de mac erau brodate pe plapoma patului, ca şi când ar fi fost atinse de aripa obositoare a somnului; pe înalte suluri din os de elefant era aşezată bolta de mătasei din care se ridicau spre plafonul argintit pene de struţ în grupe mari, ca spuma albă; iar pe masă stătea o ceaşcă lată de ametist.

Afară ai fi putut privi cupola măreaţă a catedralei, care strălucea, ca un glob luminos, între casele umbroase şi de-asupra păzitorilor obosiţi, ce umblau, ca străji pe terasa neguroasă a râului. Departe într'o grădină privighetoarea îşi începuse cântecul. Miros uşor de iasmin pătrundea prin fereastra deschisă a odăii. Şi-a netezit pletele-i brunete, a luat lira şi a început a cânta. Genele grele însă i-s'au închis şi o obosală deosebită l'a cuprins. Nici când n'a simţit aşa de curat şi cu aşa mare bucurie farmecul şi secretul frumosului.

Când ceasul din turn a bătut mezul nopţii, a început să sune clopotul; aprozii au întrat şi după-ce cu multă ceremonie l'au desbrăcat, i-au turnat în mâni apă parfumată şi pe perini i-au împrăştiat flori. Puţin, după-ce s'au depărtat, tinărul rege a fost prins în mrejile ameţitoare ale somnului.

Indată a adormit şi a visat; iar visu i-a fost următorul: I-se parea, că se află în o odae scundă şi lungă în mijlocul unei larme şi lovituri de războiu de ţesut. Lumina slabă a soarelui pătrundea în odae prin ferestrile mici şi întărite cu feară, iară el vedea figurile supte ale ţesătorilor, plecaţi de-asupra războiului. Copii palizi, bolnăvicioşi se târau pe bârnele puternice. De câte ori suveicile treceau printre firele interne, de atâtea ori ei ridicau laţurile, iar dacă suveicile încetau de a lucra, lăsau laţurile şi legau firele. Faţa li-se subţiase de foame, iar mânile gingaşe le tremurau. Câte-va femei slabe şedeau la masă şi coseau. Un miros îngrozitor era în odae. Aerul era apăsător şi greu, iar de pe păreţi curgea umezeala.

Tinărul rege s'a dus lângă un ţesător, s'a apropiat de el şi-l privia de aproape.

Ţesătorul l'a privit mânios şi a grăit răstit:

— Ce te uiţi aşa la mine? Ori doară eşti spion, comandat peste noi de stăpân?

— Cine-i stăpânul tău? întrebă tinărul rege.

— Stăpânul nostru!? — a răspuns ţesătorul. — E un om, ca şi mine. O singură deosebire există între noi: el poartă haine frumoase, eu însă umblu în zdrenţe; eu sunt sleit de foame, pe când el totdeauna i sătul.

— Ţara e liberă — zise tinărul rege, — şi nu eşti sclavul nimănui.

— In răsboiu — răspunse ţesătorul — cei tari fac sclavi pe cei slabi, în

Un proect de reformă generală a teatrelor propune şi artistul de frunte al teatrului din Iaşi, Alexandrescu.

După părerea acestui artist, toţi artiştii dela cele trei teatre naţionale din Bucureşti, Iaşi şi Craiova ar fi împărţiţi după aptitudini în trei trupe: dramă, comedie şi operetă, trupe cari ar juca pe rând la cele trei teatre. Multe măsuri sănătoase se mai propun pentru bunul mers al teatrului în acest proiect, care a fost presentat d-lui Haret, ministru al instrucţiunii publice.

M.

Demonstraţia muncitorimei ungare pentru votul universal.

După mari pregătiri, cari durează de câteva săptămâni, s'a început Mercuri seară la orele 6 demonstraţia generală a social-democraţilor din Budapesta şi întreaga ţară. La orele 6 precis ca la un semnal general a încetat în mare parte viaţa industrială şi comercială din Budapesta. In toate fabricele şi atelierele lucrul a fost întrerupt. Mare parte din negustori chiar, au dat drumul funcţionarilor şi au închis magazinele cu toate că se aranjase, ca magazinele şi localurile publice să fie închise abea eri Joi, iar Mercuri numai fabricele şi atelierele industriale.

De cu seară imediat după încetarea lucrului casele au început să fie împodobite cu covoare şi drapele naţionale, cari purtau inscripţia: «Trăiască votul universal». Pe zidurile caselor sunt lipite afişe cari îndeamnă poporul să se asocieze la demonstraţie.

Greva s'a întins şi asupra împărţitorilor de ziare aşa că ziarele sosite Mercuri seară din Viena n'au mai fost împărţite. Ziarele apărute Mercuri seară în Budapesta au anunţat că din cauza grevei lucrătorilor tipografi îşi vor întrerupe apariţia pe ziua a doua. Acelaşi lucru l'au făcut dimineaţa, ziarele de dimineaţă.

Lucrul se va continua cu numărul de lucrători strict necesari numai la mori, uzinele de gaz şi electricitate, la poştă şi căi ferate. Din Viena, Berlin, Paris şi Londra au sosit Mercuri seara numeroşi ziarişti.

Tot Mercuri seară a avut loc o întrunire monstră în clubul democrat. Deputatul *Vazsoni* a ţinut o lungă cuvântare, criticând guvernul coaliţiei şi vorbind pentru votul universal şi în special pentru Ungaria modernă. El a spus între altele: Faţă de principiile noastre comune trebue să ne declarăm solidari cu poporul muncitor din Ungaria. Nu ne vom lăsa conduşi de plăcerile altora în această ţară, unde se duce luptă deschisă pentru clericalisarea ei, unde se poate inaugura o politică agrară, care să ducă ţara la peire, unde partidele naţionale sunt scoase de sub scutul Constituţiei.

La orele 8 seara a avut loc o mare întrunire a funcţionarilor comerciali şi de birou, prima întrunire după încetarea lucrului. Au asistat mii de funcţionari. Intrunirea a fost prezidată tot de dep. Vazsoni care a ţinută o lungă cuvântara. Au mai vorbit apoi alţi 8 oratori câte 10 minute fiecare. La sfârşitul întrunirei s'a adoptat o rezoluţie prin care funcţionarii comerciali şi de birou cer în numele uniunei lor imediata introducere a votului universal, pentrucă numai un parlament al poporului e menit a deschide căile pentru propăşirea şi culegerea roadelor muncei.

O frumoasă instituţie umanitară românească.

— Masa studenţilor români din Braşov. —

Deviza: „... iar pe binefăcă-„torii mesii acesteia, vii „şi morţi, pomeneşte-i „Doamne întru împărăţia „Ta! — Amin!"

(Din rugăciunea ce se rosteşte zilnic la masa studenţilor.)

Masa studenţilor dela şcoalele noastre medii şi superioare din Braşov întră cu acest an şcolar în anul al 10-lea al existenţei sale. Prevederea înţeleaptă şi inima plină de iubire, care a pus în fiinţă această frumoasă instituţie, poate să se bucure azi văzând importanţa nu numai umanitară, dar în deosebi românească la care s'a ridicat această întocmire administrată conştienţios şi cu un zel neobosit.

Impopularea rapidă a şcoalelor noastre din Braşov în anii din urmă, în deosebi cu şcolari veniţi din mari depărtări, unde n'au putut aveà parte de carte românească, este de a se mulţumì îndeosebi ajutorului căutat şi aflat la masa ospitalieră şi nutritoare a acestei instituţiuni. Azi periferiile românizmului din patria noastră sunt reprezentate mai bine la şcoalele noastre centrale decât ori când. Faptul, că marea majoritate a acestor tineri veniţi de departe nu este a celor de bani gata, ci a celor săraci, chiar foarte săraci, dată fiind poziţia de extremă îndepărtare a Braşovului, precum şi scumpetea traiului din Braşov, care întrece azi toate oraşele noastre de provincie, — este o dovadă eclatantă, că pe lângă numele cel bun al şcoalelor, în deosebi masa studenţilor, singura instituţie umanitară mai de samă dela noi, este, care-i înduplecă să vină cu duiumul la izvorul dulce al învăţăturii în graiul lor strămoşesc.

Pe cât de îmbucurător trebue să fie pentru toţi oamenii de inimă faptul acesta, pe atât el pricinuieşte *greutăţi aproape de neînvins* pentru această instituţie, care nici pe departe nu dispune de mijloacele băneşti necesare, pentru de a putea satisface toate aşteptările juste.

In baza informaţiilor ce le-am luat din locul cel mai competent venitele asigurate din interesele capitalului (42,000 cor.) şi din cotizaţiunile anuale obligate se urcă cel mult la *3500 cor. pe an*, câtă vreme cheltuielile anului expirat d. ex. au fost de *5400 coroane*, aşadar aproape cu 2000 de coroane mai mult decât venitele garantate şi sigure. Dacă cu toate aceste socotelile anului trecut (ca şi ale tuturor anilor precedenţi) s'au încheiat cu un prisos de 1300 coroane, aceasta este de a se mulţumi numai dărniciei marinimoase a marelui public românesc şi în deosebi a ajutoarelor trimise din partea băncilor româneşti din patria noastră. Fără de acest nobil ajutor misiunea mare a mesei studenţilor ar fi zădărnicită.

Şi acest nobil ajutor nu numai că nu poate să înceteze, ci în deosebi chiar în anul acesta trebue să se manifeste în proporţii şi mai mari decât până acum. Iată informaţiile ce am primit în această privinţă.

Scumpirea continuă şi rapidă a traiului, care în deosebi în Braşov a luat proporţii înspăimântătoare, se vedeşte clar şi la creşterea continuă a cheltuielilor împreunate cu întreţinerea mesii. Dacă în primii 3 ani de existenţă ai mesii s'au plătit din fond câte 12 coroane pe lună pentru prânzul unui şcolar beneficiat, suma aceasta în anii din urmă s'a urcat la 16 cor., iar — durere — în anul acesta de gestiune, care se începe acum, se va urca *la 18 coroane pe lună*, ceeace face (faţă cu primii 3 ani de gestiune) *o diferinţă în plus pe un an şcolar de câte 60 coroane de fiecare şcolar primit la masă.*

Pe lângă această tristă îngreunare a sarcinelor fondului se adauge sporirea crescândă din an în an a celor ce apelează la beneficiile mesei.

Numărul petenţilor dela 45—50 la început, în anii din urmă s'a urcat la 70—75, iar în anul acesta a ajuns la recordul maximal, la cifra enormă de *98* de inşi. Şi dacă socotim, că din acest număr cel puţin 80 de inşi ar merita să fie beneficiaţi, atunci numai vedem clar greutăţile enorme ce trebue s'o întâmpine administraţia mesii în faţa imposibilităţii de a mulţumi atâtea aşteptări juste. 80 de inşi la masă! Asta ar reclama o cheltuială anuală de circa 14 mii de coroane!... O absolută imposibilitate! Venitele anuale ale mesii studenţilor nu prea ating nici $^{1}/_{2}$ din această sumă.

În faţa acestor enorme greutăţi a stat în zilele aceste comisia administrativă a mesii studenţilor şi în urmă întregul corp profesoral dela şcoalele noastre, când a trebuit să facă primirile pentru masa studenţilor pe anul şcol. de faţă.

După multă cumpănire, cu toată consideraţia la numărul mare al celor lipsiţi şi în deosebi cu toată nădejdea în dărnicia nobilă a publicului românesc, — conferenţa profesorală de Miercuri la propunerea comisiunii administrative a mesii studenţilor a hotărît ca să fie primiţi în acest an şcolar *57 şcolari săraci* la masa studenţilor, dintre cari *33* cu prânzul întreg gratuit, iar *24* cu beneficiul de jumătate.

Cheltuiala împreunată cu întreţinerea acestor beneficiaţi pe anul întreg şcolar face cam *7300 coroane*, — aşadar cu *3800 coroane mai mult* decât venitele absolut sigur garantate ale fondului, şi *cu 600 cor. mai mult decât venitul brut întreg al ultimului an de gestiune.*

S'a făcut aceaztă riscată încercare de dragul cauzei mari şi de dragul bieţilor tineri săraci doritori de carte românească, cu acea singură nădejde, că publicul nostru generos cunoscând împrejurările şi cauza urmărită, nu va da uitării nici în acest an şcol. această măreaţă instituţiune şi prin contribuirile sale marinimoase o va ferì de primejdia deficitului, care ar avea ca urmare o enormă reducere a beneficiilor în viitor şi deci un eşec sigur al unei cauze mari umanitare şi româneşti. In deosebi îşi pune nădejdea corpul profesoral în marinimia numeroaselor noastre *bănci româneşti* din patrie, cari *toate* ar trebui să sprijinească şi încă într'un mod foarte călduros masa studenţilor români din Braşov. De *datorinţa aceasta morală* chiar faţă cu propria lor clientelă, — căci fiii acesteia se luptă cu mizeria la şcoalele din Braşov, — nu pot să fie dispenzate prin nimic.

Cu un apel călduros la toţi şi la toate, cari în tineretul viguros de azi văd speranţele noastre pentru viitor, încheiem acest articul, publicând drept încheiere:

Lista şcolarilor beneficiaţi
ai anului şcol. 1907/908.

A) Cu beneficiu întreg:

Dela gimnaziu: *Din cl. VIII*: Victor Jula, Gh. Biräescu, Mir. Creţu, Oprea Rodean, Rom. Onofreiu, Nic. Mihuţiu, Coriol. Babeş, Leon Blaga, I. Stefanovici; — *Din cl. VII.*: Sim. Borzea, I. Moldovan; — *Din cl. VI.*: Gh. Ciocoiu, I. Sandu, Nic. Ţandreu, I. Hârţiógă; — *Din cl. V.*: Mat. Tarcea, Ioan Pleşa, Ioan Băbuţiu, Nic. Cleşiu, Nic. Braica, Ioan Tâmpinariu; — *Din cl. IV.*: Andr. B. Crăciun, Ioan Clopoţel, Gheorghe Spârchez, Silv. Cioflec; — *Din cl. III.*: Stef. Popovici.

Dela Reale: *Din cl. II.*: Pantel. Dobre.

Dela comerciale: *din cl. III*: Ioan Iosifu, Dionis. Marcu; — *din cl. II*: Nicol. Gh. Cabeş; — *din cl. I.*: D. Cerbu, Ios. Mergea, Aug. Munteanu.

B) Cu beneficiul de $^{1}/_{2}$.

Dela Gimnaziu: *Din cl. VIII.*: Iosif Vlad; *din cl. VII*: Sebast. Bornemisa, Cornel Ţeicu, Romul Bucşa, Dim. Nistor, Sol. Sofonea. Pomp. Boeriu, Nic. Dordea, I. Petruţiu; *din cl. VI.*: Dion. Nistor, Ioan Ruşdea; *din cl. V.*: Aurel Stefan; *din cl. IV.*: Dum. Birţ; — *din cl. III.*: Teodor Sălăjanu.

Dela Reale: *Din cl. II.*: Vart. Ludu, Iosif Rafiroiu.

Dela comerciale: *Din cl. II.*: Stef. Stinghe, Gh. Popica, Emil Orzescu, Iancu Conciatu, Aurel Stefanovici; — *din cl. I.*: Nicol. Mohan, Const. Dărăbanţ, Ioan Petruescu.

STIRILE ZILEI.

— 28 Septemvrie v.

Marele duce Vladimir al Rusiei va sosi azi în *Bucureşti* spre a vizita pe regele Carol. In cercurile diplomatice se atribue o importanţă deosebită acestei vizite, *marele duce Vladimir fiind însărcinat cu o misiune specială din partea Ţarului Rusiei pe lângă M. S. Regele.*

Demonstraţia muncitorilor din Braşov a decurs eri după programul stabilit, fără ca poliţia, consignată în număr deosebit de mare, să fi avut prilegiu de a interveni pentru susţinerea ordinei. Pe la orele 3 p. m. cortegiul compus din vre-o 700 muncitori s'a pus în mişcare din piaţa Prundului şi a traversat între cântări stradele până la otelul Orient, unde s'a ţinut întrunirea. La întrunire a vorbit delegetul muncitorimei din Budapesta Iocsák Kàlman analisând din toate punctele de vedere importanţa votului universal şi pretinzând în numele muncitorimei cât mai urgenta introducere a acestui vot. După întrunire muncitorii s'au îndepărtat în liniste spre casele lor.

Pictarea de tablouri sfinte pentru bisericile noastre. De un timp încoace vedem cu plăcere că pictura bisericelor noastre cât şi pictarea de tablouri sfinte pentru

---

timp de pace săracii sunt în sclăvia bogaţilor. Noi trebue să muncim din greu, ca să putem trăi, iar ei ne plătesc aşa de prost, încât suntem în groapa morţii. Noi lucrăm pentru ei toată ziua şi ei îşi încarcă dulapurile cu aur; copiii nostri se veştejesc înainte de vreme, dar mânioase şi aspre vor fi feţele celor, pe cari îi iubim. Noi stoarcem struguri, şi altul bea vinul. Noi aruncăm sămânţa în câmpuri, iar hambarele noastre rămân goale. Noi purtăm lanţuri, deşi nimeni nu le vede; şi suntem sclavi; ori cât de liberi ne ţin pe noi oamenii...

— Intr'adevăr aşa stau lucrurile!

— Da, într'adevăr, aşa-i — răspunse ţesătorul, — la tineri şi bătrâni, la femei şi bărbaţi, la copii, ca şi la aceia, pe cari îi apasă mulţimea anilor. Negustorii ne calcă 'n picioare, iar noi trebue să facem ceea-ce ne poruncesc ei. Alţii trec cu nepăsare pe lângă noi şi nimeni nu-şi bate capul cu noi. Prin stradele noastre lipsite de razele soarelui pătrunde sărăcia cu ochi flămânzi şi îndată după ea păşeşte, păcatul cu faţa umflată şi neruşinată. Mizeria ne deşteaptă dimineaţa, iar noaptea şede lângă noi defăimarea şi batjocura. Dar ce-ţi povestesc eu toate astea? Tunu eşti dintre noi; faţa ţi-e încă foarte veselă.

Şi întristat s'a întors, a aruncat suveica în răsboiu, iar tinărul rege a văzut, că ei ţes cu fir de aur.

L'a cuprins mare îngrijorare şi a întrebat pe ţesător:

— Ce fel de haină e aceea, pe care o ţeşi?

— Haina de încoronare a regelui — a răspuns ţesătorul — ce te impoartă?

Un ţipăt şi tinărul rege s'a deşteptat.... era în odaia lui regească, iar prin fereastră zăria luna palidă, cum plutia în negură...

*

A adurmit din nou şi a visat; iar visul i-a fost următorul: I-se părea, că doarme pe bordul unei galere, pe care văsliau vr'o sută de sclavi. Pe un covor pompos, lângă el, şedea stăpânul galerei. Era negru, ca ebenul iar turbanul era de mătase roşie. Cercei mari de argint îi atârnau de urechile groase şi în degete îi străluciau inelele scumpe de diamant.

Sclavii erau goi, doar împrejurul şoldurilor le atârna câte o sdranţă de şorţ, şi fie-care era legat cu lanţuri de vecinul său. Soarele îşi lăsase toată forţa calorică asupra lor şi negrii îngrozitori se preumblau printre ei, pe coridoare, şi-i biciuiau amarnic. Ei şi-au întins braţele slabe şi au pus în mişcare vâslele grele. Spumele apei s'au despicat înaintea ciocului corabiei.

In fine au ajuns într'un mic sân şi acolo au început cercetările. De către ţărm adia un vânt uşor şi cernea năsip fin roşu pe bordul galerei. Au trecut 3 arabi, călare pe măgari sălbatici, şi au aruncat cu dărzi asupra lor. Atunci stăpânul corabiei a pus mâna pe o săgeată sigură şi aceasta s'a oprit în gâtul unui arab. Cu mare sgomot a căzut acesta între valurile mării, iar soţii lui au călărit mai departe. O femee în văl galben îi urmăria încet călare pe o cămilă şi din timp în timp privia după cadavru.

Indată ce au aruncat ancora şi au slobozit pânzele, negrii s'au scoborât în fundul corăbiei, de unde au adus o funie lungă îmbrăcată în greutăţi de plumb. Stăpânul galeriei ia acăţat capetele de 2 cârlige de fer şi a slobozit funia din corabie. Apoi negrii au luat pe cel mai tinăr dintre sclavi, i-au desfăcut cătuşele, i-au astupat nările şi urechile cu ceară şi i-au legat de picioare o piatră mare. Obosit a coborât sărmanul pe treptele scărei şi a dispărut în ocean. Spume albe şi beşici de apă s'au produs, unde a dispărut el. Ceilalţi sclavi priviau curioşi peste marginea corăbiei. Inainte pe ciocul corăbiei stătea un vânător de câni de mare şi bătea necontenit doba.

După puţin timp cufundătorul a apărut la suprafaţa apei şi gâfâind s'a prins de capătul scărei. In mâna i dreaptă ţineam mărgăritar. Negrii i l'au smucit din mâni şi l'au împins din nou. Sclavii au adormit obosiţi lângă văsle...

Din nou apăru sclavul la suprafaţă şi aduse iarăşi mărgăritar. De câte ori s'a cufundat, de atâtea ori aducea în mână mărgăritare scumpe. Stăpânul galerei le măsura şi le punea într'un săculeţ verde de pele.

Tinărul rege ar fi dorit să vorbească dar i se părea, că limba i se lipeşte de cerul gurii, iar buzele nu-i pot veni în ajutor. Negrii povestiau între ei, şi începură să se certe pentru firul strălucitor de mărgăritare. Doi cocori dădeau necontenit ocol corăbiei.

Atunci scufundătorul a apărut pentru ultima dată, iar mărgăritarul, pe care l'a adus era mai frumos, mai strălucitor decât toate mărgăritarele oceanului: forma se asemăna cu luna plină şi era mai alb, decât luceafărul de dimineaţă... Dar faţa scrutătorului a devenit deosebit de palidă, iar când a ajuns pe bord, l'a podidit sângele pe nări şi urechi. Un timp a început să tremure cumplit, dar de-odată s'a liniştit. Negrii l'au luat pe umeri şi au aruncat cadavrul peste corabie în apă. Iar stăpânul corăbiei râdea; şi-a întins braţul, a privit mărgăritarul, iar când l'a zărit, l'a strâns la sine şi a strigat cu bucurie

— Să i-se împodobească sceptrul tinărului rege!... Apoi a poruncit negrilor să ridice ancora.

Când a auzit acestea regele a ţipat

locaşurile dumnezeeşti se încredinţează tot mai mult pictorilor români, cari după părerea unanimă a forurilor noastre bisericeşti au dat dovadă de talentul şi priceperea lor în această artă, până eri alaltăeri atât de mult negligiată la noi. Ne face o deosebită plăcere, când astăzi putem atrage luarea aminte asupra unui nou talent în persoana fiicei mult regretatului profesor Nicolae Popea, d-şoara *Elena Popea*, elevă a academiei de pictură din München, despre a cărei activitate pe terenul picturei bisericeşti ne dă o dovadă frumoasă următoarea adeverinţă:

»Subsemnatul adeveresc cum-că domnişoara Elena *Popea* din Braşov, elevă a academiei de pictură din München (Bavaria) a pictat pe seama bisericei noastre icoana domnului Nostru Isus Christos şi a Preacuratei Fecioare Maria, care formează o adevărată podoabă a casei Domnului şi atât din punct de vedere artistic cât şi al ritului nostru oriental corespund pe deplin aşteptărilor mele şi ale credincioşilor, cari au contribuit la cumpărarea lor. Deci precând aduc d-şoarei Elena Popea cea mai sinceră mulţămită pentru frumoasa lucrare, o recomand şi atenţiunii on. preoţi români, cari ar avea lipsă de astfel de icoane frumoase şi atât de rari prin bisericele noastre. Haţeg, la 7 Octomvrie 1907. — *Dr. Iacob Radu* vicar for. gr. cat.

Logodnă. Ni-se scrie: Zelosul nostru referent şcolar şi asesor al conzistoriului diecesan din Arad d-l *Dr. Georgiu Ciuhandu*, fidanţându-se cu gentila d-şoară-directoară a şcoalei civile diecezane din Arad *Octavia P. Desean*, fiica fericitului advocat, fisc consistorial Ioan P. Desean, ca rescumpărare a ţanunţurilor de fidanţare a pus la dispoziţiunea noastră suma de 10 cor. ca *dar pentru eleva cea mai bună din şcoală*. Actul fidanţărei (logodnei) cu ocaziunea vizitaţiunei canonice în *Mândruloc* la 8 (21) Sept. a. c. s'a săvârşit prin însuşi I. P. S. Domn Episcop *Ioan I Papp*, în casa distinsului paroch *Iancu Stefanuţ*, cumnatul d-şoarei Desean. Impărtăşind bine alesei părechi urările noastre de felicitare, exprimăm tot odată mulţămită pentru frumosul dar pus pe altarul şcoalei. Iosif Moldovan director şcolar în Arad.

Turcia opreşte exportul cerealelor. In toată Turcia e o mare grije, deoarece *mai mult de jumătate din semănăturile de toamnă au putrezit*. Afară de aceasta, topirea zăpezilor a fost prea bruscă şi apele au spălat toate semănăturile de pe povârnişuri. Inundaţiile considerabile au distrus semănăturile din văi astfel încât din semănăturile de toamnă n'a rămas decât absolut nimica. Se aşteaptă o mare foamete şi în cursul anului acesta, precum şi pentru anul viitor. Tristele ştiri au adus o mare panică în tot imperiul, aşa încât un ordin special din partea guvernului arată că ori-ce export de cereale (grâne) este şi va fi oprit în localităţile: Kosovo, Adrianopole, Salonic şi Monastir (Macedonia) precum şi districtele Izmid, părţile din spre Marea Neagră. In schimb, *orice import de cereale e scutit de impositul vamal*; numai pentru făină se va plăti 6 la sută pro 100 kgr.

Meseria biruitoare. Luăm act cu o satisfacţie deosebită, — scrie „Meseriaşul“ din Lugoj — că aprecierea meseriilor începe şi între Români să se arate tot mai mult. La ea se aplică nu numai cei ce se cred alungaţi de soarte, să se refugieze aşa zicând aci, ci şi oameni cu pricepere, cari înţeleg rostul, ştiu ce factor însemnat formează în economia naţională şi ştiu în întreg înţelesul zicala că meseria e plug de aur. La meserie a întrat un tinăr român Ioachim Sociu, care astăprimăvară a absolvat opt clase gimnaziale în Făgăraş şi a depus matura cu succes. Acum e la A. Rieger fabricant de maşini din Sibiu. Cu praxa ce o va face acolo, va continua să studieze şi în străinătate. Luaţi exemplu voi toţi câţi dispreţuiţi meseria, îmbărbătaţi-vă şi vă veţi ferici.

Expoziţie de vite. A 17-a expoziţie de vite, aranjată de »Reuniunea rom. de agricultură din comitatul Sibiiu« se va ţinea Duminecă la 20 Oct. n. în comuna Săcădate. Programul amănunţit al acestei expoziţii s'a trimis deja celor interesaţi.

Un dar al ţarului. Din Belgrad se anunţă că prinţul Karageorgevici a primit din partea ţarului Nicolae, o sabie de aur ca o răsplată pentru serviciile aduse Rusiei prin participarea sa în răsboiul cu Japonia. Sabia poartă inscripţia următoare: »Nicolae, pentru vitejie!« Darul ţarului a fost remis prinţului prin ambasadorul Rusiei din Belgrad.

Progromul din Odesa. Progromul care a avut loc Duminecă în Odesa a fost de o sălbătăcie rară. Au fost distruse 300 de magazine. Toate ferestrele locuinţelor evreeşti au fost sfărâmate. Organizatorii exceselor opriau tramvaele electrice pe stradă, silind pe evrei să se dea jos. Acolo unde n'au găsit evrei, au fost maltrataţi creştinii. Numărul evreilor grav răniţi e de 30, iar acela al celor mai uşor răniţi e foarte mare.

Inundaţii în Franţa. In urma esundării râului Rhon trenurile au suferit mari întârzieri. Un pilotaj a fost stabilit pe malul stâng pentru a permite călătorilor să ajungă direct la Marsilia, dar mărfurile vor suferi perturbaţiuni a căror durată nu poate fi prevăzută.

Dinamită pe bordul unui vas. Din Constantinopol se anunţă că Marţi au fost găsite pe bordul unui vapor al Companiei Lloydului, numit »Castor« sosit la Smirna, câteva colete părăsite cuprinzând 30 chilograme de dinamită, 150 chilograme de cartuşe şi o mare cantitate de pulbere. Consulatul general a predat coletele autorităţilor locale.

Se caută un practicant de notar. D-l notar cercual din Crihalma (Királyhalma) *George Taflan* caută un practicant de notar. Salar lunar de 50 cor. eventual alte înţelesuri ulterioare. Doritorii să vor adresa dânsului în termin de cel mult 15 zile dela această publicare.

Un absolvent de gimnaziu sau de şcoală comercială care posede bine limba germână oficială şi de comerţ, poate obţinea inmediat un oficiu cu leafă lunară de 160—200 Lei. A se adresa la d-l Octavian Pop inginer, Galaţi, Mihai Bravul 8.

De-ale şcoalei şi învăţătorilor.

Dintr'o scrisoare a învăţătorului-dirigent din Cluj A. Pora estragem următoarele rânduri:

A sosit de mult timpul începerii tuturor şcoalelor. Invăţătorimea întreagă se află într'o situaţie din cele mai încurcate. Dar cu deosebire învăţătorimea din Archidieceza de Alba-Iulia şi Făgăraş. Nu ştie ce să facă şi de ce să se apuce. Conzistorul nostru din Blaj, pare aşa rece faţă de cauza şcoalei şi a învăţătorilor!...

»Biserica şi şcoala« organul oficios al eparchiei gr. or. a Aradului, în numărul său recent publică consemnarea manualelor obligate pentru întrebuinţare în toate şcoalele poporale din dieceza Aradului.

Prin această consemnare învăţătorii sunt orientaţi deplin asupra manualelor ce le pot folosi în şcoale şi prin urmare nu vin în perplexitate cu acea parte a articului de lege XXVII din 1907, care vorbeşte despre cărţile de şcoală.

Intrebăm cu smerenie, pe prea ven. consistor al nostru... pentru ce nu ne limpezeşte şi nouă pe deplin cărarea pe care avem să mergem ca să nu mai întâmpinăm atâtea neajunsuri şi să vedem pe alţii cum înaintează, iar noi să tânjim pe zi ce merge? Aceasta ni-ar fi smerita cerere...

*

In revista »Foaia Scolastică« din Blaj, numărul cel mai nou (14) învăţătorul Ioan Pampu din Hosman s'adresează cu o scrisoare către redacţiunea numitului organ al reuniunei învăţătorilor gr. cat. din archidieceză rugând-o între altele: să solicite şi respectivee să publice îndreptarul prea ven. consistor de care au să se ţină învăţătorii acum la începutul anului şcolar atât în ce priveşte scoala, cât şi în ce priveşte chestia salarului; a face cunoscut îndestul deciziunea Sinodului din urmă cu privire la ridicarea salarului învăţătorilor la 800 coroane.

Chestia ţiganilor pribegi.

— Urmare —

Din punct de vedere etnografic şi de colonizare s'a ocupat apoi cu chestia ţigănească afară de archiducele Iosif, profesorul universitar A. Hermann şi notarul din Nădlac L. Bajesy. Acesta într'un memorand adresat în anii 80 guvernului constată, că ţiganii pribegi sau corturari n'au putut fi colonizaţi, pentru că li s'a dat pământ spre a-l lucra şi ei nu-s capabili de-o muncă intensivă. Agricultori ei nu vor putea fi. De predilecţie ei sunt mici măestri: lingurari, căldărari, fauri, pootovari etc. Această împrejurare trebue ţinută în vedere la colonizarea lor.

In anul 1902 ministrul preşedinte ungar Széll a convocat o anchetă, desbătându-se 7 întrebări referitoare la modul de a să stabili ţiganii corturari. In urma acestei anchete L. Bajesy a pregătit deja atunci proiectul şi l'a înaintat guvernului.

Părţile de samă ale acestui proiect sunt următoarele:

„In Ungaria sunt 270 de mii de ţigani, dintre cari corturari sunt 20 de mii. Dintre toţi ţiganii 250 de mii îşi câştigă pânea lor cu lucru onest; aceştia sunt oameni bravi, luorători şi de omenie. Cei 20 de mii de ţigani corturari însă să împart în 2 categorii şi anume: cam 12 mii la număr vagabundează numai primăvara, vara şi toamna, lunile de iarnă stând la un loc, iar ceialalţi 8 mii vagabundează în continuu. Dintre aceste 2 categorii de ţigani vagabunzi mai cu samă cei din urmă sunt pentru obşte foarte primejdioşi şi aceştia dau zi şi noapte de lucru autorităţilor. Această parte de ţigani, care nu fu învăţată la nici un fel de ocupaţiune şi nu fu îndatinată la nici un lucru, trebue aspru regulamentată.

„Cei dintâi să fie siliţi a să stabili în comune într'un număr corespunzător numărului populaţiei comunei, dar mai mult de 2 familii să nu se permită a să aşeza într'o comună.

„Cei din a 2-a categorie să fie plasaţi în diferite fabrici de fer şi în laboratoare industriale, căci aceştia să mai pricep cu deosebire la industria primitivă. Statul să le dee material şi tot el să se îngrijească de valorizarea obiectelor. Ţiganii vârstnici să n'aibă voie a să depărta de pe hotarul şi teritorul coloniei. Cei sub 20 de ani vor cerceta şcoala din apropiere, iar după terminarea şcoalei vor fi daţi ca ucenici la măiestria, pentru care vor avea aplicare. Afară de acestea pot fi întrebuinţaţi ca servitori şi servitoare“.

Mai cu samă cu partea din urmă au chiar mult de lucru nu numai autorităţile, fără şi poporaţiunea, pentru că nu este rar cazul, de ţiganii aceştia pujlăind dintr'un loc într'altul au devenit cu timpul spaima ţinuturilor întregi. Cu nomazii aceştia trebue să se întâmple ceva. Statul şi legislaţiunea aci în urmă trebue să pună mâna serios pe lucru deja şi pentru ceialalţi ţigani, cari sunt bravi şi concetăţeni folositori statului şi societăţii.

Până acuma, după cum e cunoscut, s'au făcut încercări ai şi coloniza pe ţiganii pribegi, dară totuşi n'au purces la asta cu asprimea şi energia cuvenită. Comunele şi comitatul parte mare, s'au îndestulit numai cu aceea, că pe ţiganii speriat şi s'a deşteptat, iar privind prin fereastră a zărit, cum amurgul îşi întindea aripile lungi spre stelele dispărânde.

(Va urma.)

Legenda rândunelei.

— Fine. —

Feciorul de împărat n'a zis nimic, decât s'a lovit cu palma peste obraz şi glonţ la maică-sa.

— Uit'te mamă aşa şi aşa, şi îi povestì toată jetia.

— Dragul mamei, dacă vrei s'o iei, du-te la împăratul vânturilor şi spune-i să-ţi de-a scrânciobul cel de aur şi cu aripi cu care m'a furat tată-tău pe mine şi să te duci cu el din târg în târg şi din sat în sat, şi unde-i găsì o acolo să-l atârni, şi să te dai cu toate fetele din locul acela, până i-o venì rândul ei. Şi atunci să dai drumul aripilor şi ai să te tot duci unde ţi-o plânge dorul.

Luând el scrânciobul şi puindu-l într'o căruţă, se schimbă într'un băetan necunoscut, a plecat din oraş în oraş şi din sat în sat până când a dat de locul de unde erà fata. Şi într'o Duminecă, pe când jucà hora în bătătura crâşmei, hai, tocmeşte o pâreche de lăutari şi aşează şi el scrânciobul.

Şi s'a suit fata cutare cu flăcăul cutare şi a cutărui cu cutare şi a venit şi rândul băeatului de împărat şi s'a dat cu toate fetele. Şi a venit şi rândul fetei omului năzdrăvan; dar ea nu s'a dat dusă cu nici un chip. Au ghiontit-o nevestele, au ghiontit-o babele: „De ce nu te duci mamă, că uit'te ce strae are pe el şi ce bani“. Ea pace!..

Atunci, el, ca s'o pue la râvnă, a suit lângă dânsul altă fată; iar când s'au despărţit, i-a ăninat fetei o salbă de irmilici. Fetei năsdrăvanului, însă, i se împietrià tot mai mult inima. Şi iar a chemat-o feciorul împăratului şi iar nu s'a dat, şi atâta de îndărătnică ce erà, că la urmă şi mămucă-să-i i se făcù ciudă, de i-a zis: „Da, du-te odată, fată hăi, că doar n'are să te manânce. Săraca'n de mine; ne facem de râs!...“

Atâta a fost, cum s'a aşezat în scaun s'a şi înnălţat scrânciobul în sus, iar maică-sa văzând greşeala, i-a strigat de jos:

— Mamă, să nu vorbeşti cu el o lună.

Dar ea a înţeles un an. Şi a ajuns la împărăţia florilor, însă, ea, mută. Ce o întrebà nu răspundeà o vorbă. Au îmbrăcat-o florile în rochie ca zorile zilei şi a pieptănat-o şi a gătit-o ca pe o stăpână, şi ea mută. A giugiulit-o şi a îndrăgostit-o cum a ştiut el.

— Pace!..

La urmă, s'a dus la împărăteasă.

— Mamă, ce-i de făcut? că mă omor.

Şi a zis stăpâna florilor cu durere:

— Dragul mămucăi am să-ţi dau un sfat: Voi aţi fost amândoi la vânătoare şi poate în multe împrejurări te-a ajutat. Du-te şi acum cu dânsa, dă-i cele ce-i trebuie ca la un vânător, şi caută de doboară un mistréţ sau o căpriovră, ce-i găsì şi tu, şi fă-te că vre-i să-l jupoi vânatul şi nu ţi-e bun cuţitul şi să chemi pe cine-va şi să nu-ţi vie şi atunci poate să-ţi spue ea o vorbă.

Şi a plecat băeatul cu fata prin păduri şi meleaguri şi a dat el cu arcul într'un porc sălbatec şi l'a prăvălit dar nu murise. Atunci feciorul împăratului cercă să-l dea de istovul, dar cuţitul nu erà bun. Făcù roată cu ochi în jurul lui şi nu zărì pe nime; iar fata văzând aşa, nu a răbdat-o inima şi a zis:

— Na-ţi cuţitul meu.

El când i-a auzit glasul, i-a sărit inima de bucurie şi cu mânile pline de sânge s'a înălţat în scara calului ei şi aşa după spate a prins-o de după gât şi i-a zis:

— Draga mea, rândunică, acum vorbeşti, tu după un an? Şi a sărutat-o.

Insă, ea, s'a smucit şi a dat să fugă; el a prius-o de coada rochiei şi i-a sfăşiat-o drept în două, rămânând în mâuă numai cu un petic; iar fata s'a schimbat în rândunică şi s'a tot dus, lăsându-l fluerând a pagubă.

Şi de aceea e rândunica roşie sub guşe unde feciorul împăratului a prins-o de după gât cu mânile pline de sânge, iar coada e în furculiţă unde i-a sfârticat rochia.

Insă de atunci, el, n'a mai fost om par'că îi luase Dumnezeu toate bunurile de pe pământ, veşnic umblà rătăcind meleagurile şi plângându-şi zilele îndurerate; slăbise în câte-va zile de ţi-ar fi fost mai mare mila de dânsul, pe când fata mereu se învârtià împrejurul lui tot chiscuind; par'că şi ea plângea de durerea lui.

Până când, într'o zi, se rugă dânsa lui Dumnezeu şi îl prefăcù şi pe el în rândunel; iar spre alinarea durerei lor şi a părinţilor s'au dus aşa în neştire de şi-au făcut cuibul la straşina palatului şi ca şi cum ar povesti cine sunt, întrau prin odăi şi se învârtiau chiscăind pe lângă părinţi.

Că i-a priceput ei, nu spune povestea, dar adaugă că de atunci rândunelele îşi fac cuibul tot pe lângă casa omului şi-s aşa de apropriate.

Ion Dragoslav.

vagabunzi i-au trimes cu şupa dintr'un loc într'altul, ba chiar şi peste graniţă şi îi siliră astfel pe aceşt'a într'o anumită măsură la vieaţa de nomazi, la trândăvie etc. Să trăiască şi ei t'ebue şi fiind-că ei de trăit au tare puţin sau chiar nimica, într'o măsură mai mare sau mai m'că sunt constrânşi a să da pe furat, răpit, omor, aprinderi, cerşit cu copii furaţi, prefăcuţi în schilavi.

Este probabil, că acţiunea pentru colonizarea ţigan'lor cere t'mp mai îndelungat, până ce ei să obicinuiesc cu stabilitatea locului şi vieaţa comună. Naturelul acela de liberi fii ai naturei numai după mai multe generaţii să poate stirpi, ca din ori-ce popor nomad. Să poate, ca guvernele să-şi iee refugiul iarăşi la chestia asta a colonizării, căci alta mai bună cu greu să poate găsi. A se scăpa de ei, tot aşa de greu te poţi ca şi de jidani, pentru că cui dracu îi mai trebue gunoiul şi lăpădăturile altei ţărei? Dându-i peste hotare, cine poate garanta, că autorităţile statului ve:in nu i-ar trimite înapoi? iar jocul acesta de-a ţiganii, cum s'a întâmplat acum de curând la frontiera elveţo—franco—germână, la tot cazul nu ar însemna rezolvirea chestiei ţigăneşti. Vagabundajului acestui neam primitiv negreşit, că trebue să i se facă odată sfârşit, pentru că mai departe nu să poate tolera, ca siguranţa publică să fie mereu primejduită; să nu poţi umbla pe drumul de ţară în pace şi să nu poţi durmi de frica ţiganilor.

Acţiunea colonizărilor trebue realizată şi sprijinită, dacă e nevoie, şi cu ajutorul celor mai drastice măsuri. In felul acesta ar dispărea vagabundajul şi imigrarea continuă a ţiganilor din alte părţi, pentrucă ţiganii nu merg acolo, unde-i colonizează şi-i silesc să muncească. Dimpotrivă e probabil, că chiar şi o parte a celor de aici ar fugi din Ungaria.

Acţiunea asta de colonizare este de mai mare importanţă ca chestia de colonizare a Ungurilor printre naţionalităţi. Poftească guvernul maghiar şi să se ocupe cu chestia asta mai de aproape şi va găsi în ţigani un bun material de maghiarizat. Iar prin aceasta ar săvârşi 2 lucruri bune: unul umanitar, celalalt naţional; ar izbuti să facă un spor conziderabil poporului unguresc.

In tot cazul urgent ar trebui să se creeze o lege, care ordonă colonizarea ţiganilor şi cu forţa, ori cu câte greutăţi ar fi împreunat lucrul acesta. Trebue constrânşi ţiganii trândavi la lucru chiar şi cu puterea brachială. Copiii de 2 ani ar trebui să se iee dela ţiganii pujlăi şi a să crească mari la familiile altor neamuri. Dreptul de liberă vagabundare trebue să li se detragă. Cai, cară etc. ar putea să aibă ei numai la întrebuinţarea eventualului lucru de câmp, pentru că este dovedit, că de pildă boale de porci numai prin ţiganii pribegi s'au întrodus şi lăţit. Asemenea acesteia în cele mai multe cazuri tot prin ţigani să lăţesc epidemii şi feliurite alte morburi.

In chestia asta trebue să cadă toate conzideraţiile şi ori-ce simţ de umanitate, pentru că numai prin o lege aspră şi o manuare drastică a aceleia va putea da lovitura din urmă deprinderilor şi pornirilor criminale ale ţiganilor vagabunzi, cari primejduiesc vieaţa şi averea cetăţenilor pacinici.

(Va urma).

ULTIME STIRI.

Demonstraţia pentru votul universal.

Budapesta, 11 Octomvrie. Marea demonstraţie a muncitorilor organizaţi a decurs în linişte şi fără turburare. Ea a făcut o adâncă impresiune. Toate magazinele, cafenelele, birturile etc. au fost închise. Dela orele 7 dimineaţa socialiştii începură să se adune în trei puncte ale oraşului. Erau peste o sută de mii. Au parcurs stradele strigând: *Trăiască votul universal! Trăiască parlamentul poporului!* şi cântând Marseleza şi alte cântece socialiste. Marşul demonstranţilor dela gara de vest, unde s'au unit, până la parcul oraşului a durat dela $10^1/_2$ până la 2 ore p. m.

— **Budapesta**. 11 Octomvrie. — Partidul naţionalist a ţinut Miercuri sara o conferenţă sub prezidiul deputatului Coriolan Brediceanu, în care între altele s'a discutat şi asupra invitării ce a adresat'o partidul social-democrat deputaţilor de a se alătura la deputaţiunea acestui partid, care se va prezenta preşedintelui camerei pentru a reclama votul universal. S'a luat hotărârea ca deputaţii naţionalişti, cari totdeauna au avut în programul lor votul universal, să se alăture la deputaţiunea partidului social-democrat, când aceasta va intra în sala de şedinţă a camerei.

Deputaţia muncitorilor.

Budapesta, 11 Octomvrie. Deputaţiunea partidului social-democrat compusă din 40 membri sub conducerea preşedintelui partidului Alex. Garbay s'a prezentat pe la amiazi în parlament. In culoarele camerei s'au asociat deputaţiunei socialişte numeroşi deputaţi. Deputaţia a fost îndată primită de preşedintele camerei Justh.

Oratorul deputaţiunei *Alex. Garbay* zise:

Câteva sute de mii de muncitori au întrerupt azi lucrul. Ei cunosc răspunderea ce şi-o iau prin acest act faţă de judecata istoriei. Marea demonstraţie de astăzi e însă ecoul cererei lor pentru introducerea votului universal. Muncitorimea din Ungaria nu mai poate trăi în mizeria ce-i covârşeşte, căci legislatura nu-şi face datoria. Guvernul s'a obligat să introducă votul universal, dar 19 luni din cei 2 ani de termen au trecut şi de votul universal nu se aude nimic. Magnaţii nu vorbesc de această chestiune decât la banchetele lor. Prin demonstraţia de astăzi muncitorimea n'a voit decât să'şi arate puterea. Muncitorimea va continua lupta până când parlamentul va lua o hotărâre decisivă. Acui va fi victoria în această luptă, se poate uşor prevedea.

Alexandru Garbay, înmână apoi preşedintelui cererea partidului social-democratic, rugându-l s'o prezenteze parlamentului.

Preşedintele Iuliu Just a primit imediat cererea răspunzând, că conform datoriei sale o va prezenta deputaţilor.

— Nu sunt îndreptăţit, a spus preşedintele, să răspund în numele deputaţilor, dar mă simt dator să ridic o protestare şi să dau oare-cari explicări. Protestez în contra acuzărei ce se se aduce Camerei, că nu-şi face datoria. Toţi aceia, cari urmăresc de aproape activitatea parlamentului, pot vedea că această acuzare nu e motivată (Se aud strigăte de aprobare şi desaprobare).

Preş. Just. — N'am nevoe de aprobări. Cine nu vrea să-mi dea ascultare poate să plece.

Garbay. — Deputaţii vă secondează.

Preş. Just. — N'am nevoe să fiu secundat.

Preşedintele declară apoi că lupta muncitorimei pentru votul universal nu va rămâne fără roade şi viitorul va dovedi, că şi muncitorii se află sub scutul legilor.

Budapesta, 11 Octomvrie. Zece minute după plecarea deputaţiunei social-democraţilor a apărut în Camera deputaţilor o deputaţiune a *creştin-socialilor*, compusă din 8 membri puşi sub conducerea deputatului din partidul poporului Iulius Markos. Deputaţiunea a predat preşedintelui Camerei *cererea creştin-socialilor, cu privire la introducerea votului universal.* Preşedintele Just a declarat că va prezenta această cerere parlamentului.

O catastrofă pe căile ferate ungare.

Budapesta 11 Oct. In apropiere de Budapesta trenul accelerat venind din Belgrad, care trebuia să între la ora 1 şi jumătate în gara de Vest din Pesta, s'a întâlnit şi ciocnit cu un tren de marfă. Ciocnirea a fost groaznică. Maşinistul dela trenul accelerat a fost omorât. *Primul vagon dela acel tren era de clasa I şi ticsit de călători. El a fost complect sfărâmat.* Ciocnirea s'a produs pe un pod de lemn care s'a aprins.

Budapesta 11 Oct. Catastrofa de cale ferată, care a avut loc lângă Budapesta, între staţiile Soroksár şi Erzsébetfalva, nu e atât de mare pe cât s'a crezut. In Budapesta ştirea a produs mare panică întru cât din cauza neapariţiei ziarelor publicul n'a putut avea ştiri precise. Panica a pornit din parlament, unde ministrul de interne a fost încunoştiinţat de către secretarul de stat Szterényi. In cele din urmă s'a putut însă stabili că *nu sunt decât 2 morţi şi 3 răniţi mai grav.* Vinovatul acestei catastrofe este conducătorul locomotivei trenului de marfă No. 932, care a părăsit gara din Budapesta fără a fi împuternicit. Pe teatrul catastrofei au avut loc scene sfâşietoare. De sub ruinele vagoanelor sfărâmate apăreau din când în când oameni plini de sânge cerând ajutor. Până seara morţii şi răniţii au putut fi transportaţi la spital. Ministrul de interne Iuliu Andrássy şi secretarul său au sosit la locul catastrofei.

Budapesta, 11 Oct. Un comunicat al direcţiunii căilor ferate spune că, şeful trenului de mărfuri, şi mecanicul au fost ucişi; 12 pasageri au fost uşor răniţi, trei persoane din personalul trenului au fost grav rănite, iar una mai uşor. Ambele locomotive, un vagon al trenului de mărfuri şi unul al trenului de călători au fost stricate.

Viena, 11 Oct. Impăratul n'a primit eri decât persoane din jurul său. La prânz a mâncat cu poftă. La orele 3 jumătate a fost cercetat de medicul său dr. Kerzl, care a găsit temperatura normală. Din cercetările medicilor rezultă că împăratul suferă de bronchită catarală. Această diagnoză e confirmată şi de o uşoară febră ce s'a ivit spre seară. Aseară monarchul n'a avut poftă de mâncare şi la orele 8 s'a retras la odihnă. Medicii au luat dispoziţii ca de astă seară oamenii de serviciu ai împăratului să petreacă noaptea la patul lui. Deoarece părerea în cercurile Curţei este că starea sănătăţei împăratului nu inspiră îngrijiri, s'a renunţat pentru moment la publicarea de buletine medicale oficiale.

Viena, 11 Oct. Toate ziarele de aseară salută cu simpatie demonstraţia din Budapesta. Ziarul „N. Fr. Presse" vorbeşte de această demonstraţie într'un articol de fond, arătând că social democraţia ungară organizează acum ca şi social democraţia austriacă demonstraţii pentru cucerirea votului universal. Şansele demonstraţiei ungare sunt mai mari însă ca acelea ale demonstraţiei austriace din Ringstrasse. Introducerea votului universal în Ungaria e un punct din contractul încheiat în Aprilie între coaliţie şi Coroană. In marea demonstraţie din Ungaria se anunţă o clasă care va aduce în viitor mari schimbări în politica Ungariei.

A doua expoziţie de copii

aranjată de »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu«.

I. Programul expoziţiei a 2-a de copii, ce se va ţineà Dumineca, la 13 Octomvrie n. 1907 în comuna Ilimbav.

1. În scopul promovării stărilor igienice şi a îmbunătăţirei condiţiilor de traiu ale poporaţiunii, „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu", va aranjà Dumineca la 13 Octomvrie n. 1907, în comuna Ilimbav o expoziţie de copii împreunată cu distribuire de premii în bani şi recuisite de lăptat.

2. Expoziţia se va ţineà în ziua amintită, începând dela 11 oare înainte de ameazi şi până la 2 oare d. a., când va urmà premiarea.

Expoziţia se va ţinea în salele primăriei comunale.

3. La expoziţie de data aceasta se primesc numai copiii locuitorilor din Ilibav cu vârsta dela 6 luni până la 8 ani.

4. Primirea copiilor în expoziţie se face prin comitetul aranjator local, care va publica de cu vreme dispoziţiunile luate. Comitetul poate refuza primirea, însă numai din cauze binecuvântate.

5. Exponenţii (mamele şi îngrijitoarele) sunt îndatoraţi a purtà înşişi grijă de copii expuşi.

6. Se vor distribui premii, în valoare de 170 cor. insclusiv recuisitele de lăptat. La aceste concurge, Reuniunea agricolă cu 130 cor., primăria comunală (din cassa mizerilor) din Ilimbav cu 20 cor.; comuna bisericească gr. or. cu 5 cor.; şi Însoţirea de credit „Raiffeisen" cu 15 cor.

Premiile să împart între copii şi copile *a*) dela vârsta de 6—12 luni, *b*) dela 1—2 ani: *c*) dela 2—4 ani: *d*) dela 4—6 ani: şi sunt în de câte 10, 4 şi 3 ar.

II. Premiarea.

1. În scopul premiării se institue juriul consistător din domnii: Dr. I. Beu, prezident al juriului, R. Simu, secretar al juriului, membrii comitetului central al Reuniunii P. Lucuţa, I. Chirca, P. Draghits, Dr. Petru Şpan, totodată prezident al expoziţiei, Victor Tordăşianu, Teodor Andreiu, V. Stan, Dr. I. Stroia, Dr. L. Borcia, Nic. Iosif, I. Popescu, O. Steflea, E. Verzariu; apoi d-l Ioachim Muntean, protopresbiter şi d-na; N. Petra-Petrescu şi d-na; Gustav Hanner şi d-na; Ioan Alexandru, paroch şi d-na: Procopiu Marin şi d-na; Mateiu Luca, paroh şi d-na; I. Petrişor, paroch şi d-na; Florian Bologa şi d-na; Valeriu Bonea şi d-na; I. Dragoman, înv.; Ioachim Părău, paroh; medicii: Dr. Nic. Calefariu, Dr. I. Bucur, Dr. N. Comşa, Dr. I. Elekes, Dr. I. Iancu, Dr. At. Moga, Dr. V. Mihu, Dr. I. Popp, Dr. George Prunaş, Dr. M. Grün. Membrii absenţi se vor înlocui prin suplenţi, aleşi din partea celor absenţi.

Impărţirea premiilor se face în mod sărbătoresc la ora 2 d. a. ţiuându-se mai întâi în prezenţa juriului, a comitetului aranjator, a exponenţilor şi publicului întrunit conferenţa: *a*) medicului Dr. Ilie *Iancu* despre Nutrirea şi îngrijirea copiilor sugători", şi *b*) a medicului Dr. I. *Beu* despre Îngrijirea copiilor după înţărcare.

Copiii premeiaţi se vor cântărì, măsurà şi fotografia, iar secretarul juriului compune un raport special asupra expoziţiei şi premiilor. Raportul, subscris de prezidentul şi secretarul juriului, se păstrează în archiva Reuniunei şi să publică prin ziare.

III. Dizpoziţii de premiare.

1. Scopul expoziţiei este mai ales a promova stările igienice şi a lucra la îmbunătăţirea condiţiilor de traiu ale poporaţiunei. Drept aceea să va luà în socotinţă nu atât intenţia vădită de a străluci cu copii anume gătiţi ca exemplare de paradă, ci mai ales hărnicia şi priceperea dovedită la ţinerea în curăţenie a copiilor şi a locuinţelor, îmbrăcămintei, la priceperea dovedită la alimentaţie şi celelalte, cari condiţionează puterea vitală a generaţilor viitoare.

2 Copiii cu înfăţişare inteligentă şi vioi, cei sănătoşi şi fără defecte trupeşti, cei bine hrăniţi şi ţinuţi în curăţenie, cei cu bunăcuviinţă, nefricoşi şi prietinoşi, copii orfani şi din familii mai scăpătate cum şi cei din familii cu copii mai număroşi între condiţiuni egale, vor fi preferiţi.

3. Dacă cutare grupă nu cuprinde copii vrednici de premiat, premiile să pot destinà pentru altă grupă mai bogată. Premiile, cari nu s'ar împărţi, revin Reuniunei.

4. Acelaş exponent nu poate dobândi în aceeaş grupă decât un singur premiu. Faţă cu cel premiat în cutare grupă, concurenţii din altă grupă au întâietate.

Din şedinţa comitetului central al „Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu", ţinută la Sibiiu în 20 Septemvrie n. 1907.

Pantaleon Lucuţa, prezident. *Victor Tordăşian* secretar.

Bibliografie.

In institutul grafic „*Minerva*" a apărut **„Popasuri vânătoreşti"** de *Ion Bârseanul* pe 205 pagini formatul octav mare preţul cor. 1.50 bani plus 20 bani porto. Se poate procura prin librăria A. Mureşianu Braşov.

Nestor Urechiă: **„In Bucegĭ"** (Naraţiune) Format octav mare paginĭ 285 preţul 1 cor. 50 plus 20 porto.

Ludovic Dauş: **„Doamna Oltea«** (Mama lui Stefan cel mare) poem dramatic în versurĭ. Musica de d-l D. G. Chiriak. Piesa aceasta s'a jucat pentru prima oară pe scena Teatrului naţional din Bucureştĭ în seara de 19 Noemvrie 1904 la reprezentaţia de gală dată cu ocazia jubileului de 400 anĭ dela moartea lui Ştefan cel mare. Poemul e scris pe 62 paginĭ. Costă 1 coroană plus 10 banĭ porto.

D. C. Moruzi: **„Ruşii şi Românii"** c'o prefaţă de N. Iorga. Preţul cor. 1.50.

N. Iorga: **„Negoţul şi meşteşuguiler în trecutul românesc"**. Preţul cor. 2.50.

„Doamne ajută-ne". Schiţe din popor de *Romulus Cioflec*, à 2 coroane plus 10 bani porto. A se procura prin librărai A. Mureşianu.

Al. I. Odobescu opere complete. Vol. I. Pagini 360. Preţul Lei 1.50.

„Călăuza staţiunilor balneare" de *Aurel Scurtu*. Preţul 1 cor. 50 fil. plus 20 banĭ porto.

Reuniunea

învăţătorilor români gr. cat. din archidieceză.

De lângă Mureş, Sept., 1907.

In partea a VI a raportului aminteşte comitetul central despre „Organul reuniunei“ următoarele:

»Reuniunea a continuat şi în anul expirat cu edarea „Foaiei Scolastice“, organul ei. Şi îi vine greu să spună dela acest loc, că învăţătorii nostri mare parte nu vrea să înţăleagă de ce mare însemnătate este o revistă pedagogică; nu vrea să ştie ce servicii mari ar putea face învăţământului nostru poporal primar, ba chiar învăţătorilor însişi sprijinindu-o în deajuns. Indiferentismul celor mai mulţi e o dovadă, că nu sunt pătrunşi de necesitatea cultivărei mai departe. Nepăsarea lor numai onoare nu aduce dăscălimei din archidieceză.“

Mari şi grele osânde la adresa învăţătorilor! Asta priveşte fireşte numai pe cei indiferinţi faţă cu prosperarea organului nostru; esceptiune fac acei mulţi dintre ei, cari intelectual şi material sprijinesc foaia, abonându-o regulat şi colaborând la ea, făr' de a aştepta recompenzarea bănoasă a fatigiilor lor.

Mult ar augmenta numărul abonenţilor publicarea lor în numerii organului; — cum s'a uzitat asta la începutul anului, — dar dela un timp mai îndelungat nu mai cetim nimica despre lista celora, cari ş'au achitat abonamentul lor; dacă ar urma Redacţiunea cu publicarea solvirilor regulate, am avea un registru public despre abonenţii solvitori; ba am putea cere dela Redacţiune, ca să publice şi numele acelor învăţători singuratici, cât şi a Senatelor şcolastice parochiale, cari au primit foaia regulat, fără a fi achitat preţul ei şi prin faptul acesta necorect au daunat interesele materiale ale reuniunei noastre; căci aceasta în loc să folosească capitalul ei în scopurile prevăzute în statute, a fost necesitată a împrumuta sume enorme pentru solvirea datoriilor contrase cu editarea foaiei.

Statul activ al foaiei se compune numai din abonamente restante în suma enormă de 10,009·50 Cor. Starea asta tristă s'a arătat în anul expirat din raportul Redacţiunei înaintat către adunarea generală; de atunci să va fi îndreptat mult starea indicată prin achitarea restanţelor şi solvirea regulată a abonamentelor curente.

Adunarea generală a decis sub Nrul 17 *d*, că autorizează pe biroul central, ca pentru încassările abonamentelor restante să se adreseze oficiilor protopopeşti şi dacă acestea n'ar satisface recercărilor lui în timp de 2 luni, să se adreseze Prea veneratului Consistor archiepiscopesc pentru sanarea răului.

Incât şi-a îndeplinit biroul central obligământul acesta impus din partea adunărei generale, vom vedea din raportul Redacţiunii, ce va adresa adunărei generale, ce să va ţinea în toamna anului curent; ar fi mult de dorit, ca să auzim ceva îmbucurător din raportul Redacţiunei, ca să ajungem odată timpul cel oftat de toţi, cum-că organul reuniunei nu numai îşi poate acoperi spesele sale cu tipărirea foaiei din banii abonenţilor, ci ca să-şi plătească datoria sa avută la fondul reuniunei noastre.

Ca publicul cetitor să vază cum-că P. Ven. consistor cu ce îngrijire părintească să poartă faţă de interesele bine pricepute ale reuniunei, lăsăm să urmeze tot cuprinsul circulariului său din 10 Ian. 1906 Nr. 35/905 adresat, în afacerea sprijinirei organului reuniunei, oficiilor protopopeşti:

„Din raportul biroului central al „Reuniunei învăţătorilor“ din archidieceza gr.-cat. de Alba-Iulia şi Făgăraş din 14 Dec. 1904 s'a constatat, că multe din şcoalele noastre, la adresa cărora să trimite „Foaia Scolastică“ nu-şi plătesc abonamentul; asemenea foarte mulţi dintre învăţători încă nu-şi îndeplinesc datorinţa lor faţă de „foaia“ din cestiune, deşi aceasta li-s'a impus din motive juste deja prin ordinaţiunea consistorială din 13 Dec. 1901 Nr. 7149; de aceea reimprospetăm ordinaţiunea relativă la abonarea „Foaei Scolastice“ şi o recomandăm din nou şi lăsăm prin aceasta, ca toate autorităţile şi oficiile bisericeşti-şcolare, să poarte grijă, ca în preliminariul şcoalelor noastre să se susceapă preţul abonamentului anual al acestei foi şi în fapt să o şi procure din cassa şcoalei, remânând foaia ca proprietatea ei. Cu atât mai vârtos o recomandăm învăţătorilor, cărora adunarea generală a „Reuniunei“ ţinută în 4 şi 5 Nov. 1904 a decis să li se facă favorul de a o putea prenumera cu preţul redus de 4 coroane la an şi care preţ să-l solvească de odată cu taxa de membru al Reuniunei.

Blaj, din şedinţa conzist. ţinută la 10 Ian. 1905.

Victor, metropolit.“

Mureşanul.

Intrebuinţările laptelui.

(Urmare.)

Laptele stricat. Avem mai multe feluri de lapte stricat: laptele tuberculos, laptele febril, laptele cu miros neplăcut, laptele apos, laptele cu sânge, laptele verde şi dela vacile în călduri; aceste feluri de lapte es alterate cam greu.

Laptele albastru, acru, bălos, galben, roşu, amar etc. ia aceste schimbări, adică se strică, după ce a fost muls.

Să descriem pe fie-care în parte:

Laptele tuberculos. Vacile bolnave de tuberculoză înaintată, dau un lapte de o coloraţie albăstrue, fără gust, subţire şi cu un miros de năduşală; se acreşte repede după mulsoare şi chiar în timpul fierberei, câte odată. Untul nu mai are consistenţa sa normală, ci pare uleios, se râncezeşte repede şi cantitatea se micşorează.

Când tuberculoza este localizată în uger, laptele are aproape aceleaşi caractere ca şi cel normal; dar, ceea ce-l face extrem de periculos, sunt microbii tuberculozei ce el conţine în totdeauna şi cari nu se pot descoperi, de cât în urma examenului microscopic al laptelui şi prin tuberculinizarea vitei.

Laptele tuberculos, adică cu microbul ofticei în el, este acel care dă mai des ftizia omului.

Laptele dela vitele tuberculoase, chiar dacă nu conţine bacili — căci spuserăm că bacili se observă numai când ugerul este atins de tuberculoză — toxine de oftică cuprinde însă, într'o mare cantitate şi sunt extrem de periculoase.

Aşa de pildă o vacă are tuberculoză pulmonară. Laptele obţinut dela ea nu va avea bacili, ci numai otrăvurile acestora, ştiut fiind că ori-ce otravă se elimină foarte uşor prin glandele mamare.

Laptele şi derivatele sale (brânzeturi, unt, smântână, lapte bătut etc.) încărcate cu toxine, produc turburări în organism mai ales persoanelor atinse de tuberculoză. Aceste persoane, chiar puţin atinse de ftizie, care s'ar fi vindecat dela sine, însă prin acţiunea toxinelor tuberculoase, leziunile se măresc, se înmulţesc şi adesea-ori le provoacă ó oftică acută şi mortală. De aceea este bine, ca, cel puţin odată pe an, fie-care proprietar să dispue tuberculinizarea şi examenul minuţios al vacilor sale, scutind dela o infectare sigură, pe toţi membrii familiei şi pe toţi acei care ar consuma un lapte bolnav.

Laptele febril. Vacile atinse de boale febrile, ca: pneumonia, febra aftoasă, hemoglobinuria, etc. dau un lapte îngroşat de flocoane, de globule mucoase, muriforme sau purulente şi mai curând sau mai târziu după mulsoare acest lapte întră în putrefacţie, exalând un miros infect.

Laptele febril produce perturbaţiuni în organism: colici, cefalgii, erupţiuni împrejurul gurei, în gură, în stomac şi în intestine, cauzând moartea mai ales copiilor mici.

(Va urma.)

Mijlocul de a produce ouă iarna.

In zilele de 18 şi 19 Martie, acest an, s'a ţinut la Paris congresul naţional al industriei laptelui, unde pe lângă chestiunile privitoare la lăptării s'au făcut şi comunicări importante asupra creşterei pasărilor.

Având ocaziune să iau parte la şedinţele acestui congres, m'am gândit a împărtăşi şi pe ai noştri cu unele din sfaturile pe care d-l Henri Voitellier, vice-preşedintele societăţei avicultorilor francezi, le-a dat referitor la chestiunea producţiunei ouălelor iarna.

Este ştiut de toţi că găinile ouă pe timp frumos şi că toate se opresc a mai oua când vremea se aspreşte. Cu toate acestea, consumaţiunea ouălelor este aproape aceeaşi în toate timpurile anului, astfel că oferta nu corespunde regulat acestei consumaţiuni şi de aci ridicarea preţurilor în anumite timpuri.

Numai păstrarea, din vremea când se găsesc multe ouă, mai face până la un oare-care punct a mai înfrâna această scumpire a lor, dar păstrarea, fie ea ori cât de perfectă, nu va înlocui nici odată oul natural proaspăt şi idealul ar fi de a parveni să facem ca găinile să ouă, aproape tot atâta iarna ca şi vara.

După d-l H. Voitellier ajungerea la acest rezultat nu e atât de grea pe cât s'ar părea la început. Intocmai după cum se credea acum câţi-va ani lucru cu neputinţă de a avea pui tineri în luna Februarie şi apoi prin ajutorul maşinelor de clocit s'a parvenit a-i avea în tot timpul anului şi pe preţ destul de ieftin; tot astfel şi cestiunea ouărei iarna se poate aduce la un bun sfârşit.

Nu e vorba de vre-un soiu nou de găini, sau de schimbări de soiuri, ci în o îmbunătăţire a modului de creştere şi îngrijire a pasărilor stă tot secretul chestiunei.

Nu cred să existe vre-un gospodar care să nu ştie că vaca dă mai mult lapte, că porcul dă mai multă untură, atunci când sunt mai bine hrăniţi şi li-se dau anume nutreturi. — Pasările însă, în ori-ce curte sunt oropsite şi toţi cred că e de prisos ori ce îngrijire.

Ei bine, ele într'adevăr par că n'au nici o grije de această nesocotinţă a omului, şi urmează a trăi mai departe, însă nu mai dau ouă.

Trebue a şti că găina ouă când e sănătoasă. Dar iarna, ea sufere aproape totd'auna de umezeală de vânt, geruri, din causa coteţelor rău făcute — sau de loc — din cauza păduchilor, necurăţeniei, lipsa de verdeaţă şi a unei hrăniri nepotrivite nevoilor lor; în sfârşit din şederea în coteţuri prea mici unde din cauza înghesuelii se produce noaptea călduri prea mari. Aceste sunt toate cauzele răului pe cari trebue să le curmăm dacă dorim ca găinile să ouă. Pe lângă aceasta dacă se aleg găinile, ce în mod natural sunt predispuse a oua, se poate a fi siguri de a avea ouă iarna.

De obiceiu, puicile încep a oua, când sunt de 6—7 luni, când au crescut regulat şi sunt sănătoase. Une-ori se văd ouând la 5 luni, când sunt scoase mai timpurii, dar aceasta mai rar.

Dacă prin urmare s'ar păstra puicele născute în Mai şi Iunie, ele vor oua în Noemvrie şi Decemvrie până în Ianuarie. Din această lună apoi începe a oua găinile de anul trecut şi astfel vom avea necontenit ouă. In ceea-ce priveşte găinile ce merg pe trei ani, afară dacă nu sunt de soiuri scumpe, trebue a fi vândute sau tăiate după ce a sfârşit de a mai oua, adecă prin August, Septemvrie când sunt şi bune la mâncare şi se vând bine. Lucrurile însă nu stau astfel şi crescătorul, în dorinţa de câştig, vinde toţi puii eşiţi de cu primăvara şi el nu-şi opreşte pentru prăvălia curţei decât pe cei mai târzii şi de aici se esplică că ouatul începe tocmai la primvăra viitoare.

Gh. Manolescu,
medic veter., Ilfov.

„Veter.“

MULTE ŞI DE TOATE.

Cu ce să trăim ca să trăim mult.

Mai mulţi învăţaţi au aflat că laptele acru, care se vinde în România şi Bulgaria sub numele de iaurt, lungeşte viaţa omului, căci are influenţă minunat de favorabilă asupra corpului. Cu chestia s'a ocupat acum şi renumitul profesor Mecinikof, directorul institutului Pasteur din Paris, care a zis că iaurtul are influinţă extraordinar de bună asupra intestinelor, căci izolează baccillii primejdioşi. Un alt învăţat, Dr. Mihalow, care a reprezentat anul acesta Bulgaria la congresul de higienă dela Berlin şi care cunoaşte din experienţă imediată influinţa iaurtului, spune că ceice consumă regulat acest lapte sunt cu mult mai sănătoşi şi trăesc o viaţă cu mult mai lungă de cât alţii. In Bulgaria se consumă foarte mult iaurt şi acolo sunt 3800 oameni trecuţi de 100 ani, deşi Bulgaria are numai 4 milioane locuitori. In Germania, unde oamenii nu ştiu ce e iaurtul, sunt numai 71 oameni trecuţi de 100 ani, deşi Germania are 61 milioane locuitori. Medicii şi chemicii din din Paris s'au apucat să analizeze şi examineze iaurtul, ca să stabilească în mod ştienţific valoarea lui vindecătoare şi întăritoare. „D-l“.

☞ Domnii abonaţi ai fóiei nóstre, cari nu şi-au reînoit încă abonamentul sunt rugaţi a-l reînoi cât mai curând ca se nu li se întrerupă regulata espedare a diarului.

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

774. Sz.
1907. vhtó.

Árverési hirdetmény.

Alulirott birósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a brassói kir. járásbiróságnak 1907 évi Sp. I 850/4 számu végzése következtében Dr. Stravoiu Sándor, ügyvéd által képviselt Miklós Mátyás javára Adám Ferencz és neje ellen 55 Kor. 55 f. s jár. erejéig 1907 évi február hó 18-n foganatositott kielégitési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 600 kor. becsült következő ingóságok, u. m.: házbutorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a brassói kir. járásbiróság 1907-ik évi V. 313/4 sz. végzése folytán 40 kor. 47 fill. hátr. tőkekövetelés, ennek 1907 évi julius hó 30 napjától járó 5% kamatai, 1/3% váltódij és eddig összesen 10 kor. 40 filérben biróilag már megállapitott költségek erejéig, Brassóban malomárok a 11 szám alatt leendő megtartására **1907 évi Oktober hó 24-ik napjának délelötti 11 órája** határidőül kitüzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. c. 107. és 108. §-ia értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet igérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóségokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégitési jogot nyertek volna, ezen árveres az 1881 évi LX. t· c. 120 §. értelmeben ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Brassó, 1907 évi Oktober hó 6-napján.

Tanko János,
kir. bir. végrehajtó.

1—1.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 11 Octomvrie 1907.

Mesura séu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos.	22	—
„	Grâu mijlociu . . .	20	—
„	Grâu mai slab . . .	19	—
„	Grâu amestecat . .	18	—
„	Secară frumósă. . .	17	—
„	Sĕcară mijlociă. . .	16	—
„	Orz frumos	9	—
„	Orz mijlociu. . . .	8	—
„	Ovĕs frumos. . . .	7	—
„	Oves mijlociu . . .	6	—
„	Cucuruz	9	—
„	Mălaiu (meiu) . . .	10	—
„	Mazăre.	19	—
„	Linte	36	—
„	Fasole	14	—
„	Sĕmênță de in. . .	20	—
„	Sĕmênță de cânepă .	19	—
„	Cartofi.	2	—
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	1	28
„	Carne de porc . . .	1	36
„	Carne de berbece. .	—	80
100 kil.	Sĕu de vită prôspĕt.	40	—
„	Sĕu de vită topit. .	62	—

Nr. 11327/1907.

Publicație de licitație oficioasă.

În scop de a se încassa contribuțiile neplătite la vreme restanțele de dare, aruncuri, contribuțiune la fondul bolnavilor cercual precum și darea divină conform dispozițiilor §§-lor 67—74 din Art. Legi XLIV. din 1883 am ordonat a se ținea licitațiune publică pentru vânzarea obiectelor zălogite.

Locul ținerii licitațiunei:

In ziua I-a de licitație:	Ziua și oara:	In ziua a II-a de licitație:	Ziua și oara:
In Brassó **Piața Francisc Iosif** (Târgul mare, înaintea Depozitului de pompieri)	**La 16 Octomvrie 1907**, dela 9 oare a. m. până la 5 oare p. m.	In Brassó **Piața Francisc Iosif** (Târgul mare, înaintea Depotului de pompieri)	**La 17 Octomvrie 1907**, dela 9 oare a. m. până la 6 oare p. m.

Descrierea obiectelor zălogite:

1. Mobile de casă . . . . în valoare de cor. 2500·— f.
2. Obiecte mărunte, service de bucate . „ „ „ „ 300·— „
3. Animale de casă (cai, boi, vaci, viței) „ „ „ „ 2500·— „
4. Clavir . . . . „ „ „ „ 900·— „
5. Calească, care, care de transport . . „ „ „ „ 900·— „
6. Hamuri de cai . . . . „ „ „ „ 300·— „
7. Ciasuri și icoane . . . . „ „ „ „ 100·— „
8. Mașină de sfredelit, ilcu ș. a. . . . „ „ „ „ 192 — „

Condițiile de licitație:

1. În ziua I-a de licitație se vor pune în vânzare toate obiectele zălogite, al căror preț nu trec peste 100 cor. vânzându-se în orice caz și sub prețul de estimare, dacă se vor oferi pe ele cel puțin $^3/_4$ din prețul de estimare.
2. La a II-a zi de licitație se vor vinde toate obiectele zălogite fără considerare, dacă se ofere pe ele chiar mai puțin ca $^3/_4$ parte din prețul de estimare, putând a le cumpăra acela, care a oferit mai mult.
3. Prețul de cumpărare are a se depune îndoit în bani gata.

Brassó, în 7 Octomvrie 1907.

(2025,2—3.) Oficiul de dare orășenesc.

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat seu lunare.

La tipografia și librăria A. Mureșianu

se află de vêndare următórele:

Cărți literare âpărute din ediția „Minerva, Bucuresci.

N. Petra-Petrescu. **Ilie Marin,** istorióră pentru tinerime, localisată după nemțesce. 193 pag. . Prețul cor. 1.50

Vasilie Pop, **„Domnița Viorica“** roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani) 20

M. Salodeanu. **„Floarea Oflită“**, roman. Prețul 2 cor. (plus porto bani 20

Ștefan Iosif, **„Credințe.“** Poesii à cor.) 1.5

Em. Gârleanu-Emilgar, **„Bătrânii“**, schițe din viéța boerilor moldoveni 1.50

Eugeniu Boureanul. **„Povestiri din copilărie“.** Prețul à . . . cor. 1.50

M. Eminescu, **Poesii postume“**, ediție nouă, 263 pag. cu note. Prețul c. 1.50

N. N. Beldiceanu. **„Chipuri dela Mahala“** Conține 305 pag. Prețul cor., 1.50

Ion Manolache-Holda. **Fețe,** *portrete schițe și nuvele,* ediție I. 316 pag. Prețul Lei 1·50

Il. Chendi. **„Fragmente“.** Un șir de interesante articolo (informațiuni literare), și sunt o continuare a volumelor „Preludii“ și „Foiletóne“ scrise. 246 pag. Prețul . . . . Lei 2.50

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și esplicarea dansului nostru de salon.

„Romana“ dans de colónă în 5 figuri. *Descrisă și esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o introducere („în loc de prefață“,) de *Tunarul din Dumbrău,* **Popa.** — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină și tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei“ ou esplicări) și costă numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„Romana“ se póte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.